

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

ŠUMSKOG GOSPODARSKOG DRUŠTVA „HERCEGBOSANSKE ŠUME“ D.O.O. KUPRES

2024.

Broj: 01-02-09-11-4-3529-7/24

Sarajevo, septembar 2025.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
III.	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	8
IV.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	11
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI	15
6.	PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE	18
6.1	Izrada i donošenje plana poslovanja.....	18
6.2	Izvještavanje.....	19
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	19
7.1	BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD	19
7.1.1	Prihodi	19
7.1.1.1	Prihodi iz ugovora sa kupcima	19
7.1.2	Rashodi.....	21
7.1.2.1	Poslovni rashodi	21
7.1.2.2	Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u toku	21
7.1.2.3	Troškovi energije i goriva	21
7.1.2.4	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja.....	22
7.1.2.5	Amortizacija.....	24
7.1.2.6	Troškovi primljenih usluga	24
7.1.3	Finansijski rezultat.....	24
7.2	BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA.....	24
7.2.1	Dugoročna imovina.....	24
7.2.1.1	Nekretnine, postrojenja i oprema	24
7.2.2	Kratkoročna imovina.....	27
7.2.2.1	Zalihe.....	27
7.2.2.2	Potraživanja od kupaca	28
7.2.2.3	Novac i novčani ekvivalenti.....	29
7.2.3	Kapital	30
7.2.4	Obaveze.....	30
7.2.4.1	Dugoročne obaveze	31
7.2.4.2	Odgodene porezne obaveze	31
7.2.4.3	Kratkoročne obaveze	31
7.2.5	Popis imovine i obaveza	31
7.3	IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA	32
7.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	32
7.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	33
8.	JAVNE NABAVKE	33
9.	SUDSKI SPOROVI.....	36
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	37
V.	PRILOZI	38
1.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	38
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	38

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Šumskog gospodarskog društva „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres (u daljnjem tekstu: Društvo)**, koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. 12. 2024. godine, Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period od 1. 1. 2024. do 31. 12. 2024. godine, Izvještaj o tokovima gotovine – Izvještaj o gotovinskim tokovima na dan 31. 12. 2024. godine, Izvještaj o promjenama na kapitalu za period koji završava na dan 31. 12. 2024. godine, te Bilješke uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Društva na 31. 12. 2024. godine, finansijsku uspješnost, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Na datum bilansa nije izvršena procjena rezervisanja po osnovu pokrenutih sudskih sporova u iznosu od 471.809 KM u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina. To može imati za posljedicu da su obaveze i troškovi potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen (tačka 9. Izvještaja).**

Reviziju finansijskih izvještaja obavili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava.¹ Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Upravljanje kvalitetom za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima bavili smo se u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja, i ne dajemo posebno mišljenje o njima. Utvrdili smo da je sljedeće pitanje ključno pitanje revizije, koje treba objaviti u našem izvještaju:

Priznavanje prihoda

Društvo je na 31. 12. 2024. godine iskazalo prihode iz ugovora s kupcima u iznosu od 45.661.219 KM. Oni predstavljaju prihode osnovne djelatnosti Društva od prodaje šumskih drvnih sortimenata.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 17/25). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Računovodstvenim politikama utvrđeno je da se prihodi priznaju kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u Društvo i da se ove koristi mogu pouzdano izmjeriti, i kada su rizici i koristi od vlasništva preneseni na kupca. Usmjerali smo pažnju na ovo područje zbog činjenice da su prihodi važna mjera u procjeni uspješnosti poslovanja Društva.

Provjerili smo priznavanje prihoda i njihovo evidentiranje testiranjem na bazi uzorka. Cilj je bio uvjeriti se da li se priznaju u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja vezanim za priznavanje prihoda.

Naše revizijske procedure, između ostalog, uključivale su:

- ispitivanje i ocjenjivanje, odnosno razmatranje usklađenosti računovodstvene politike Društva primijenjene u priznavanju prihoda u skladu sa MSFI-jem 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima i zahtjevima primjenjivih standarda finansijskog izvještavanja;
- testiranje priznavanja prihoda u odgovarajućem periodu;
- testiranje tačnosti obračuna izlaznih računa u skladu sa važećim cjenovnicima i zaključenim ugovorima sa kupcima, i evidentiranih transakcija na tom osnovu na bazi uzorka izlaznih računa;
- provjeru ima li evidentiranih prihoda koji ne zadovoljavaju zahtjev za priznavanje;
- testiranje usaglašenosti konfirmacija kupaca sa evidencijama Društva;
- testiranje izlaznih faktura u skladu sa cjenovnikom i zaključenim ugovorima s kupcima;
- procjenu adekvatnosti, potpunosti i tačnosti objava koje se odnose na prihode, u skladu sa zahtjevima sadržanim u MSFI-ju 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima.

Na osnovu prikupljenih dokaza, smatramo da je priznavanje prihoda vršeno u skladu sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda (tačka 7.1.1.1 Izvještaja).

Ostala pitanja

Finansijske izvještaje Društva za godinu završenu 31. 12. 2023. revidirao je drugi revizor „Orecons & Audit“ d.o.o. Zenica, koji je izrazio nemodifikovano mišljenje o njima 28. 3. 2024. godine.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja direktor je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako direktor ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljam revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima, ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja, i to su ključna revizijska pitanja. Opisujemo ih u izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava njihovo objavljivanje, ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da ih ne treba objaviti jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Negativno mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Šumskog gospodarskog društva „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres za 2024. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku Osnova za negativno mišljenje, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2024. godinu nisu u skladu, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Nisu izvršene sječe i šumskouzgojni radovi u obimu planiranom šumskoprivrednim osnovama „Drvarsko“, „Bosansko-grahovsko“ i „Kupreško“ za 2015-2024. godinu, nisu uspostavljene evidencije ulaganja u jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju, a građevinski radovi i investiciono održavanje puteva i vlaka izvršeni su samo 50% u odnosu na Plan poslovanja za 2024. godinu. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o šumama Hercegbosanske županije (tačka 5. Izvještaja);
2. Tokom godine tržištu nije ponuđeno naknadnom prodajom, odnosno licitacijom/javnim nadmetanjem minimalno 20% klasiranih šumskih drvnih sortimenata, u skladu s Odlukom o načinu prodaje šumskih drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriju FBiH. Putem licitacije u 2024. godini na „šumskom putu“ prodato je samo 953 m³ tehničke oblovine, što čini 0,41% ukupno ostvarene prodaje tehničke oblovine od 233.672 m³ (tačka 7.1.1.1 Izvještaja);
3. Uprava nije provodila redovne mjere upravljanja kreditnim rizikom, što je imalo za posljedicu da na datum bilansa dospjela, a nenaplaćena potraživanja iznose 5.692.996 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju (tačka 7.2.2.2 Izvještaja);
4. Godišnjim popisom imovine i obaveza nije utvrđeno stvarno stanje obaveza i potraživanja, nije proveden sveobuhvatan popis zaliha drvnih sortimenata i nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja kamionskih puteva i građevinskih objekata, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 7.2.5 Izvještaja);
5. Nisu poštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu sačinjavanja i objavljivanja izmjena i dopuna Plana javnih nabavki, provjere tržišta prije pokretanja postupaka javnih nabavki, objavljivanja osnovnih elemenata ugovora o provedenim postupcima na portalu javnih nabavki i zaključivanja izmjena ugovora o nabavci. Usluge sječe, izrade i izvoza realizovane su bez provedenih postupaka javne nabavke u iznosu od najmanje 526.322 KM, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i efikasno korištenje javnih sredstava (tačka 8. Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava. Primijenjeni standardi su ISSAI 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Upravljanje kvalitetom za vrhovne revizijske institucije, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeće pitanje:

- **Društvo koristi usluge kooperanata bez učešća vlastite radne snage, stvarajući značajne troškove po ovom osnovu, koji su u 2024. godini iznosili 9.700.447 KM. Skrećemo pažnju na to da su plaće i ostala primanja zaposlenih u tekućoj godini iskazane u iznosu od 29.505.674 KM, što sa troškovima kooperanata predstavlja 88,52% svih ostvarenih rashoda (tačka 5. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, Direktor je odgovoran da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s INTOSAI Okvirom profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 22. 9. 2025. godine

ZAMJENICA GENERALNOG REVIZORA

Nina Džidić, s. r.

GENERALNI REVIZOR

Mirza Kudić, s. r.

II. REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TAČKA
1.*	Dopuniti i uskladiti interne akte sa zakonskim propisima i donijeti nedostajuće interne akte kojima će se regulisati ključni poslovni procesi u Društvu.	4.
2.*	Prijem zaposlenika u radni odnos vršiti nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, u skladu sa odredbama Zakona o radu.	4.
3.*	Sistematizacijom radnih mjesta utvrditi tačan broj izvršilaca određenog radnog mjesta, u svrhu efikasne i efektivne realizacije ciljeva Društva.	4.
4.	Postupiti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH i unijeti podatke u aplikaciju PIFC.	4.
5.*	Internim aktom definisati način priznavanja investicija i troškova koji se mogu priznati u ulaganja u jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma, te osigurati potpunu evidenciju o ulaganjima, u skladu sa šumskoprivrednim osnovama i Planom poslovanja.	5.
6.	Izvršiti analizu efekata povećanja učešća vlastite radne snage i resursa u odnosu na angažman kooperanata za obavljanje poslova sječe i izvoza šuma, radi boljeg gospodarenja šumama i ispunjavanja planova rada i šumskoprivrednih osnova.	5.
7.	Sječe, šumskouzgojne i građevinske radove izvršavati u skladu sa šumskoprivrednim osnovama i Planom poslovanja.	5.
8.*	Trogodišnji plan poslovanja sačiniti u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH u dijelu koji se odnosi na predviđanje kadrovske popunjenosti.	6.1
9.	Tokom godine ponuditi naknadnom prodajom, odnosno licitacijom/javnim nadmetanjem na šumskom ili centralnom stovarištu minimalno 20% klasiranih šumskih drvnih sortimenata tehničke oblovine, u skladu s Odlukom o načinu prodaje šumskih drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriji FBiH.	7.1.1.1
10.	Evidencije o prisustvu na radu voditi u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažovanim na radu, a obračun plaća zaposlenika vršiti kako je propisano Pravilnikom o radu.	7.1.2.4
11.*	Pravilnikom o radu jasno utvrditi uslove za obračun i isplatu stimulacija i preispitati njihovu opravdanost.	7.1.2.4
12.	Uspostaviti analitičke evidencije materijalnih sredstava u pripremi po vrsti imovine, u cilju jasnijeg praćenja i upravljanja investicijama.	7.2.1.1

13.	Osigurati dokumentaciju o vlasništvu za upravnu zgradu u Rasadniku Pržine.	7.2.1.1
14.	Potraživanja od kupaca osigurati valjanim bankarskim garancijama, s ciljem zaštite od kreditnog rizika, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.	7.2.2.2
15.	Izvršiti analizu naplativosti sumnjivih i spornih potraživanja, te isknjižiti potraživanja koja su nenaplativa.	7.2.2.2
16.*	Popisom imovine i obaveza utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza za sve pozicije u finansijskim izvještajima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine i obaveza.	7.2.5
17.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	7.5
18.	Donijeti pravilnik o nabavkama usklađen sa Zakonom o javnim nabavkama, kao i poslovnik o radu komisije, te Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovati radno mjesto službenika za javne nabavke.	8.
19.	Redovno donositi izmjene i dopune Plana javnih nabavki, te ih objavljivati na Portalu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, vršiti prethodnu provjeru tržišta i objavljivati osnovne elemente ugovora o provedenim postupcima na Portalu.	8.
20.	Nabavke vršiti u skladu sa zaključenim ugovorima, a izmjene ugovora o nabavci zaključivati kada su za to ispunjeni uslovi propisani Zakonom o javnim nabavkama.	8.
21.*	Vršiti procjenu izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnje obaveza po sudskim sporovima, te priznati procijenjenu vrijednost rezervisanja u skladu s MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, s ciljem fer i istinitog prikazivanja finansijskog položaja i rezultata poslovanja.	9.

* nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda (8)

III. KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o šumama Hercegbosanske županije, članovi 8, 10, 11, 12, 13, 19, 23, 28, 67, 68 i 70;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o finansijskom poslovanju;
- Zakon o radu, članovi 20a., 36., 43. i 75.;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak, član 9.;
- Zakon o doprinosima, članovi 10. i 10a;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Statut;

kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Društvo je osnovano 10. 10. 2003. godine Odlukom Skupštine Hercegbosanske županije, u 100% vlasništvu Hercegbosanske županije, i upisano je u sudski registar, sa osnovnim kapitalom u iznosu od 30.741.118 KM. Pravni je sljednik Javnog preduzeća „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres, koje je Skupština Hercegbosanske županije osnovala 16. 4. 1998. godine.

Društvo je 18. 12. 2019. godine zaključilo Ugovor s Ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o prijenosu prava gospodarenja državnim šumama na period od pet godina. Na osnovu Ugovora preneseni su poslovi gospodarenja nad svim državnim šumama i šumskim zemljištima u administrativnim granicama Hercegbosanske županije, u skladu sa Zakonom o šumama Hercegbosanske županije.² Društvo obavlja poslove u skladu sa obavezama koje proizilaze iz odredbi Zakona o šumama Hercegbosanske županije i podzakonskih akata iz oblasti šumarstva, koji se odnose na gospodarenje šumama. Gospodarenje šumama obuhvata poslove uzgoja, zaštite i korištenja šuma i šumskih zemljišta te planiranje, projektovanje, izgradnju i održavanje šumske infrastrukture.

Pravno je lice koje samostalno obavlja djelatnost upisanu u sudski registar radi sticanja dobiti. U sastavu ima osam organizacijskih jedinica: šest šumarija (Bosansko Grahovo, Drvar, Glamoč, Kupres, Livno i Tomislavgrad), rasadnik Pržine i organizacionu jedinicu Direkcija Kupres. Šumski fond, odnosno ukupno sječivi etat kojim gospodari iznosi 5.662.720 m³ drvne mase po kategorijama šuma, na ukupnoj površini od 284.669,35 ha.

U Društvu su na 31. 12. 2024. godine bila zaposlena 852 radnika.

Sjedište je u Kupresu, Ulica Splitska b.b.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2024. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate poslovanja. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima u periodu od decembra 2024. do septembra 2025. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PREDUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Društva za 2020. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

² „Narodne novine Hercegbosanske županije“, br. 4/14 (Napomena: Skupština Hercegbosanske županije je 10. 7. 2024. godine donijela novi Zakon o šumama koji je objavljen 23. 7. 2024. godine u Narodnim novinama Hercegbosanske županije br. 6/24, koji je stupio na snagu 1. 8. 2024. godine)

Društvo je postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju.

Revizijom je konstatovano da nisu preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke	
1.	Odluke o visini osnovice za obračun plaće donose se u skladu sa Pravilnikom o radu.
2.	Odluke o visini naknade za ishranu u toku rada donose se u skladu sa Pravilnikom o radu, na osnovu kojih se vrši obračun i isplata.
3.	Na datum bilansa izvršeno je testiranje umanjenja vrijednosti stalnih sredstava, odnosno procjena nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.
4.	Blagajničko poslovanje vrši se u skladu s Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem i Pravilnikom o blagajničkom poslovanju.
5.	Izvršeno je knjigovodstveno evidentiranje imovine po odlukama suda za namirena potraživanja od kupaca, u skladu sa odredbama MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.
6.	Izdvajanja u obavezne rezerve iz ostvarene neto dobiti vrše se u skladu sa Statutom i Zakonom o privrednim društvima.
7.	Nabavke goriva vrše se na osnovu zaključenih ugovora, nakon provedenog postupka nabavke, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Djelimično realizovana preporuka	
1.	Trogorodišnji plan poslovanja je dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH, ali nije sačinjen u skladu sa članovima 22. i 23. Zakona o javnim preduzećima u FBiH u dijelu predviđanja kadrovske popunjenosti.
Nerealizovane preporuke	
1.	Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta utvrditi tačan broj izvršilaca po radnim mjestima po organizacionim jedinicama.
2.	Prijem novih radnika vršiti putem javnog oglasa, u skladu sa odredbama Zakona o radu i Pravilnika o radu.
3.	Uspostaviti finansijsko upravljanje i kontrolu u skladu sa odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru FBiH.
4.	Internim aktom definisati način priznavanja investicija i troškova koji se mogu priznati u ulaganja u jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma, te osigurati potpunu evidenciju o ulaganjima, u skladu sa šumskoprivrednim osnovama i Zakonom o šumama Hercegbosanske županije.
5.	Pravilnikom o radu jasno utvrditi uslove za obračun i isplatu stimulacija i preispitati njihovu opravdanost.
6.	Popisom potraživanja i obaveza, sa stanjem na datum bilansa, utvrditi njihovo stvarno stanje, te vršiti usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako nalaže Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH.

7.	Rezervisanja na osnovu pokrenutih sudskih sporova vršiti u skladu sa odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.
----	---

Nakon izvršene revizije za 2024. godinu data je ukupno 21 preporuka, od čega je 13 novih i osam preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2020. godinu (sedam nerealizovanih i jedna djelimično realizovana).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U toku obavljene prethodne revizije konstatovali smo da postoje određene slabosti sistema internih kontrola, koje mogu uticati na finansijske izvještaje i usklađenost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se preduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvještaja za 2024. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2024. godinu.

U pismu menadžmentu dato je šest preporuka, od kojih su tri implementirane do dana sačinjavanja izvještaja o finansijskoj reviziji, jedna djelimično, a za dvije nisu preduzete aktivnosti.

Revizijom je utvrđeno da je većina preporuka implementirana. Implementacijom većeg broja preporuka datih u pismu menadžmentu Uprava je pokazala spremnost za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i uspostavljanje sistema internih kontrola.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je da osigura razumno uvjerenje da Društvo u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Finansijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sistem internih kontrola koji uspostavlja i za koji su odgovorni rukovodioci korisnika javnih sredstava, kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno.

Društvo je obavezno primjenjivati Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³ i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH,⁴ kojim se nalaže uspostavljanje, vođenje i procjena sistema internih kontrola na osnovu COSO modela.⁵

Direktor je odgovoran za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Organizacija Društva utvrđena je Statutom iz 2006. godine i njegovim izmjenama i dopunama iz 2008, 2012, 2013. i 2015. godine, koje je usvojila Skupština. Statut je osnovni opći akt, kojim se uređuju: djelatnosti koje obavlja Društvo, iznos osnovnog kapitala, sazivanje Skupštine i donošenje odluka u Skupštini, izbor, opoziv i djelokrug organa Društva, primjena etičkog kodeksa, raspodjela dobiti i način pokrića gubitka, rezerve, postupak nabavki u Društvu i drugo.

³ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17, 3/19 i 37/24

⁵ COSO je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. On definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je i osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

U Društvu je u primjeni Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2024. godine, kojim su utvrđeni unutrašnja organizacija, sistematizacija radnih mjesta sa uslovima koje moraju ispunjavati zaposlenici koji se raspoređuju na radno mjesto i brojem izvršilaca, te opis poslova koji se obavljaju u organizacijskim jedinicama po radnim mjestima i poslovna ovlaštenja. **Uvidom u dostavljeni Pravilnik utvrdili smo da za pojedina radna mjesta nije određen potreban broj izvršilaca, već je navedeno „po potrebi“, a samim tim nije utvrđen ukupno potreban broj izvršilaca za obavljanje poslova u Društvu. Navodimo radna mjesta za koja nije utvrđen broj izvršilaca: revirnik-projektant, poslovođa na iskorištavanju šuma, tehničar u šumarstvu, pomoćni radnik u šumarstvu, lovočuvar, materijalni knjigovođa, administrator, vozač i čuvar objekta. Na 31. 12. 2024. godine bila su zaposlena 852 izvršioca.** Zapošljavanje u Društvu definisano je Pravilnikom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegbosanske županije⁶ (u daljnjem tekstu: Uredba). Pravilnikom o radu detaljnije je propisano odlučivanje o prijemu kadrova, sadržaj javnog oglasa, proces izbora kandidata i navedeno je za koje izuzetne slučajeve se prijem u radni odnos vrši bez javnog oglašavanja. Međutim, nije definisano na koji način se vrši zapošljavanje primjenom izuzeća po članu 5. Uredbe, odnosno za koja radna mjesta se može pojaviti nepredviđena potreba i kako se vrši procedura prijema.

Planom poslovanja za 2024. godinu planirano je zapošljavanje 18 zaposlenika. Predviđen je broj planiranih zapošljavanja po organizacijskim jedinicama, ali nisu određena konkretna radna mjesta na koja se planira vršiti prijem zaposlenika.

Obavezna procedura javnog oglašavanja propisana je članom 20. Zakona o radu⁷ i članom 4. Uredbe. Uredbom je omogućen prijem u radni odnos bez postupka javnog oglašavanja najduže do šest mjeseci jednokratno u toku kalendarske godine za konkretno radno mjesto i prijem u radni odnos na određeno vrijeme najduže do 12 mjeseci ukupno za konkretno radno mjesto za vrijeme proglašenog stanja prirodne ili druge nesreće ili epidemije zarazne bolesti u Županiji, kao i za vrijeme vanrednog stanja u Federaciji koje proglašuje nadležne institucije. U toku 2024. godine radni odnos u Društvu zasnovalo je 116 zaposlenika i 37 pripravnika. Putem javnog konkursa radni odnos zasnovalo je 12 zaposlenika, od čega deset na neodređeno i dvoje na određeno, dok su radni odnos prekinula 132 zaposlenika (od toga 99 na određeno i 33 na neodređeno). Na određeno bez provedene procedure javnog oglašavanja primljena su 104 zaposlenika primjenom izuzeća od obaveze javnog oglašavanja, kako je propisano Pravilnikom o radu i Uredbom (od kojih je 19 kasnije primljeno u radni odnos zbog stručnog osposobljavanja). **Prijem u radni odnos nije vršen u skladu sa članom 20.a Zakona radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća shodno Uredbi, što je imalo za posljedicu da je Društvo zapošljavalo bez provođenja javnog oglašavanja. Na ovaj način nije osigurana transparentnost prilikom zapošljavanja.**

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređeni interni postupci, procedure i kontrole. **Obavljenom revizijom utvrđeno je da pojedini interni akti nisu doneseni ili usklađeni sa zakonskim i drugim propisima koji su na snazi.**

Pravilnik o finansijama iz 2008. godine nije usklađen sa Zakonom o finansijskom poslovanju,⁸ njime nije uređeno upravljanje rizicima (kreditnim, tržišnim, operativnim i rizikom likvidnosti). Također, Pravilnikom o blagajničkom poslovanju nije uređeno blagajničko poslovanje koje se odnosi na naplatu prodatih dobara i usluga od fizičkih lica, niti su jasno definisani postupci vezani za ovu vrstu naplate, što može dovesti do nejasnoća u vođenju evidencije, rizika od grešaka ili zloupotreba.

Društvo iz ostvarene dobiti vrši dodjelu donacija, ali nije internim aktom uredilo uslove, kriterije i postupak njihove dodjele. Osim toga, u Društvu ne postoji pisana procedura ili pravilnik kojim bi bilo definisano kolanje dokumentacije i način dostavljanja dokumentacije unutar službi, kao i unutar organizacijskih jedinica.

⁶ „Narodne novine Hercegbosanske županije“, br. 4/23

⁷ „Narodne novine Hercegbosanske županije“, br. 10/22

⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 48/16

Odredbama Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH definisana je obaveza upravljanja rizicima i donošenje registra rizika. U cilju uspostavljanja funkcionalnog i efikasnog sistema internih kontrola, Društvo je po preporuci iz Pisma menadžmentu izvršilo identifikaciju i procjenu rizika, doneseni su Registar rizika i Strategija upravljanja rizicima, kojima se uređuje upravljanje rizicima.

Zaključkom Vlade FBiH od 24. 6. 2024. godine obveznici primjene Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH se zadužuju da najkasnije do 30. 11. 2024. godine sačine/ažuriraju mape poslovnih procesa i registre rizika, te izvrše njihov unos u aplikaciju PIFC. **Društvo je postupilo prema članu 2. Zaključka Vlade FBiH od 24. 6. 2024. godine u dijelu koji se odnosi na unos mape poslovnih procesa, dok unos registra rizika nije ažuriran u aplikaciju PIFC (Modul za finansijsko upravljanje i kontrolu). Uneseno je sedam rizika, od čega je pet vezanih za proces interne revizije/kontrole, bez dodatnih mjera za ublažavanje, datuma mjere, praćenja i procjene rizika.**

Postupajući po preporuci iz Pisma menadžmentu, Društvo je donijelo Plan za razvoj finansijskog upravljanja i kontrole za 2025. godinu, kako je to propisano članom 6. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Društvo je, u skladu sa članom 14. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru FBiH, sačinilo Godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2024. i 31. 1. 2025. godine dostavilo ga Ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegbosanske županije.

Iako je Društvo poduzelo određene aktivnosti na unapređenju sistema internih kontrola, još uvijek nije uspostavljen funkcionalan sistem u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, u dijelu kontrolnog okruženja, upravljanja rizicima i kontrolnih aktivnosti.

Preporuke:

- *dopuniti i uskladiti interne akte sa zakonskim propisima, te donijeti nedostajuće interne akte kojima će se regulisati ključni poslovni procesi u Društvu;*
- *prijem zaposlenika u radni odnos vršiti nakon provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, u skladu sa odredbama Zakona o radu;*
- *sistematizacijom radnih mjesta utvrditi tačan broj izvršilaca određenog radnog mjesta, u svrhu efikasne i efektivne realizacije ciljeva Društva;*
- *postupiti u skladu sa Zaključkom Vlade FBiH i unijeti podatke u aplikaciju PIFC.*

Organi Društva

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Statutom, organe Društva čine: Skupština, Nadzorni odbor, Uprava i Odbor za reviziju.

Skupštinu čini sedam opunomoćenika, koje je imenovala Skupština Hercegbosanske županije. Članovi Skupštine s pravom odlučivanja su svi članovi Vlade Hercegbosanske županije. Skupština Hercegbosanske županije je 2. 7. 2021. godine donijela Odluku o prenosu prava i obaveza Skupštine Društva, kojom su imenovani predsjednik i njeni članovi: Kristijan Petrović, predsjednik, i članovi Tomislav Baršić, Josip Penić, Dijana Rodić, Nataša Vekić, Amel Saltaga i Ilija Bagarić. Od 10. 7. 2024. godine Skupštinu čine: Marijan Mašić, predsjednik, i članovi Josip Penić, Ilija Bagarić, Luka Krstanović, Aleksandar Štrbac, Nataša Vekić i Muhamed Dragolovčanin.

Rad Skupštine uređen je Poslovníkom iz 2006. godine. Tokom 2024. godine održala je sedam sjednica, na kojima je razmatrala i usvojila: osnovni cjenovnik šumskih drvnih sortimenata za 2024. godinu; jedinstveni cjenovnik proizvoda i usluga šumarstva u 2024. godini; finansijske izvještaje za 2023. godinu; odluku o usvajanju godišnjeg obračuna i rasporedu neto dobiti za 2023. godinu; izvještaj o gospodarenju; izvještaje o radu Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Izvještaj nezavisnog revizora; odluku o razrješenju članova Nadzornog odbora i imenovanje privremenih članova Nadzornog odbora. Osim toga, data je saglasnost za imenovanje direktora i izvršnih direktora, odobren je Trogodišnji plan poslovanja 2025-2027. godinu i Plan poslovanja za 2025. godinu.

Nadzorni odbor se sastoji od pet članova koje po raspisanom konkursu imenuje i razrješava Skupština Društva na period od četiri godine. Skupština je imenovala Nadzorni odbor 13. 10. 2021. godine na mandatni period od četiri godine, i to: Zvonimir Kutleša, predsjednik, i članovi, Tihomir Šukan, Fikret Sitnić, Josip Dolušić i Stevica Lukač. Skupština je 26. 7. 2024. godine prije isteka mandata razriješila dva člana Nadzornog odbora, Josipa Dolušića i Stevicu Lukača, i imenovala privremene članove Martu Bursać i Pericu Romića. Statutom je utvrđeno da Skupština može razriješiti predsjednika i članove Nadzornog odbora prije isteka mandata. U Odluci o razrješenju članova Nadzornog odbora nije dato obrazloženje razrješenja, dok u Odluci o imenovanju privremenih članova nije naveden period na koji se imenuju. Tokom 2024. godine održano je šest sjednica na kojima su donesene odluke o imenovanju direktora i izvršnih direktora, oročavanju novčanih sredstava i data je saglasnost za zaključivanje kupoprodajnih ugovora sukcesivnom isporukom drvnih sortimenata u 2024. godini. Pored navedenog, razmatrani su i usvojeni zapisnici Odbora za reviziju, izvještaji Odjela interne revizije i Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Odbor za reviziju je sastavljen od tri člana, predsjednik i dva člana. Odlukom Skupštine Društva od 31. 8. 2021. godine imenovani su članovi Odbora na mandatni period u trajanju od četiri godine u sljedećem sastavu: Dragica Erceg Šarac, predsjednica, i članice Verica Bagarić i Miroslava Đumić. Odbor je za svoj rad odgovoran Skupštini Društva. U 2024. godini Odbor je održao 11 sjednica, a na njima je razmatrao i usvojio: godišnji plan rada Odjela interne revizije, izvještaje Odjela interne revizije, Povelju interne revizije, te je imenovao vanjskog revizora.

Upravu čine direktor, koji je predsjednik Uprave, i dva izvršna direktora. Imenuje je i razrješava Nadzorni odbor uz saglasnost Skupštine Društva. Prema Statutu, članovi Uprave imenuju se na mandat od četiri godine. Članovi su u 2024. godini bili: Nikola Perković, direktor, Ivan Petrović, izvršni direktor za poslove šumarstva, Ilija Musić, izvršni direktor za poslove finansija, računovodstva i komercijale. Nadzorni odbor je 22. 1. 2024. godine imenovao Nikolu Perkovića na poziciju Direktora Društva na mandat u trajanju od četiri godine, a izvršne direktore Iliju Musića i Ivana Petrovića 18. 9. 2024. godine, koji su i u prethodnom mandatu obavljali ovu funkciju. Uprava je održala 31 sjednicu, na kojima je donosila odluke iz svoje nadležnosti.

Interna revizija

Odjel za internu reviziju uspostavljen je u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH, Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru FBiH i provedbenim aktima subjekta revizije (Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Društva). Za direktora Odjela interne revizije imenovan je Božo Vukoja 1. 6. 2023. godine na period od četiri godine. **Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Društvu sistematizovana su dva radna mjesta internog revizora, koja su do marta 2024. godine bila i popunjena, nakon čega u Odjelu interne revizije poslove internog revizora obavlja jedan izvršilac.**

Godišnjim planom rada Odjela interne revizije za 2024. planirano je da se provede osam revizija, i to: prijema u radni odnos; finansijskog poslovanja; računovodstvenog evidentiranja troškova; provođenja postupaka javnih nabavki; unapređenja razvoja potencijala Društva; kontrole kvaliteta izvođenja radova u graditeljstvu; povrede imovinskih prava državnih i privatnih posjeda; i provedenih aktivnosti po preporukama u 2023. godini. Sve planirane revizije su provedene, o čemu su sačinjeni izvještaji koje je razmatrao i usvojio Odbor za reviziju. Osim planiranih internih revizija, Odjel interne revizije proveo je i šesnaest aktivnosti koje nisu usko vezane za planirane revizije, a odnose se na izradu godišnjih izvještaja i planova Odjela interne revizije, pregled i kontrolu godišnjih planova poslovanja u Društvu, pregled i kontrolu izvještaja i analiza o poslovanju, saradnju sa tijelima upravljanja u Društvu i drugim institucijama vezanim za rad Društva i Odjela interne revizije.

Odjel za internu reviziju sačinio je Godišnji izvještaj o radu, koji je Odbor za reviziju usvojio 31. 1. 2025, u kojem je navedeno da su u pojedinačnim izvještajima konstatovane nepravilnosti za koje su date preporuke radi njihovog otklanjanja.

Godišnji izvještaj interne revizije za 2024. dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici 24. 2. 2025, u skladu sa članom 18. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da je izvršena adekvatna procjena rizika za procese na nivou Društva, te da su provedene revizije u 2024. godini fokusirane na rizične procese. Na osnovu navedenog konstatovano je da je obim izvršenih revizija dovoljan da se prepoznaju potencijalna pogrešna prikazivanja i pomogne Društvu u ispunjenju ciljeva i poboljšanju poslovanja, te se može osloniti na rad Odjela za internu reviziju.

Prevenција korupcije

Vlada Hercegbosanske županije je u martu 2023. godine usvojila Strategiju za borbu protiv korupcije Hercegbosanske županije 2022–2024. godine, na osnovu koje je donesen Akcijski plan za provedbu Strategije. Akcijskim planom utvrđena je obaveza donošenja plana integriteta, s rokom od dvije godine po usvajanju strategije i akcijskog plana.

Plan integriteta predstavlja interni dokument koji sadrži skup mjera kojim se sprečavaju i otklanjaju mogućnosti za nastanak i razvoj različitih oblika koruptivnog ponašanja i korupcije, koji je Društvo donijelo i objavilo na svojoj internet-stranici.

Transparentnost rada

Prema članu 2. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, Društvo je obavezno objavljivati informacije o svojoj organizacionoj strukturi i finansijskom poslovanju putem internet-stranice kako bi ih učinilo dostupnim javnosti. Uvidom u dostupne informacije na internet-stranici Društva utvrđeno je da su objavljene informacije u skladu sa Zakonom.

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI

Društvo gospodari šumom i šumskim zemljištem u vlasništvu države na području Hercegbosanske županije. U cilju osiguranja racionalnog i trajnog gospodarenja šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu države osnovano je šest šumsko privrednih područja, koja teritorijalno odgovaraju prostoru organizacionih jedinica, odnosno šumarija.

Zakonom o šumama Hercegbosanske županije iz 2014. godine utvrđena je obaveza korisnika državnih šuma da izdvajaju sredstva za jednostavnu (prostu) i proširenu biološku reprodukciju šuma, odnosno da izvršavaju poslove biološke reprodukcije šuma u minimalnom obimu koji je predviđen šumskogospodarskom osnovom. Sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju državnih šuma treba osiguravati šumskogospodarsko društvo izdvajanjem najmanje 10% od ukupno ostvarenog prihoda prodajom drvnih sortimenata i vrijednosti drveta upotrijebljenog za vlastite potrebe po prosječnoj cijeni, računajući cijenu drveta na panju i prihoda ostvarenog od nedrvnih šumskih proizvoda. Sredstva izdvojena za jednostavnu biološku reprodukciju šuma trebaju se voditi na posebnom računu šumskogospodarskog društva. Sredstva jednostavne biološke reprodukcije šuma koriste se u okviru šumskogospodarskog područja. Neutrošena sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju šuma u tekućoj godini prenose se u sljedeću i koriste se na način utvrđen navedenim Zakonom. Skupština Hercegbosanske županije je 10. 7. 2024. godine donijela novi Zakon o šumama koji ne sadrži odredbe vezane za način izdvajanja sredstava za jednostavnu i proširenu reprodukciju. Novim Zakonom propisani su poslovi biološke reprodukcije šuma i obaveza izvršavanja ovih poslova u obimu koji je predviđen šumskogospodarskom osnovom.

Društvo je Planom poslovanja za 2024. godinu predvidjelo sredstva za jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma u ukupnom iznosu od 5.617.916 KM, od toga za jednostavnu reprodukciju planirano je 4.181.186 KM i za proširenu 1.436.729 KM. Putem posebnog transakcijskog računa vrše se plaćanja za jednostavnu i proširenu reprodukciju šuma i tokom godine izvršeno je plaćanje u ukupnom iznosu od 3.015.014 KM.

Obavljenom revizijom utvrđeno je da u Izvještaju o poslovanju za 2024. godinu nisu iskazani podaci o realizaciji plana proste i proširene biološke reprodukcije. Osim toga, utvrđeno je da Društvo nije uspostavilo evidenciju o uložnim sredstvima za jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma, zbog čega nije moguće utvrditi da li je plan jednostavne i proširene biološke reprodukcije realizovan u skladu sa šumskoprivrednim osnovama i Planom poslovanja. Također, nije donesen interni akt kojim bi se utvrdilo na koji način će se voditi evidencija, kako će se prikupljati podaci o investicijama i troškovima, koji se mogu pripisati ovim ulaganjima. Zbog navedenog ne možemo potvrditi u kojem obimu je Društvo izvršilo ulaganja za jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma za tekuću godinu i na nivou pojedinih šumskoprivrednih osnova.

Preporuka:

- *internim aktom definisati način priznavanja investicija i troškova koji se mogu priznati u ulaganja u jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma, te osigurati potpunu evidenciju o ulaganjima, u skladu sa šumskoprivrednim osnovama i Planom poslovanja.*

Društvo koristi usluge kooperanata bez učešća vlastite radne snage, stvarajući značajne troškove, koji su u 2024. godini iznosili 9.700.447 KM. Skrećemo pažnju na to da su plaće i ostala primanja zaposlenih u tekućoj godini iskazane u iznosu od 29.505.674 KM, što sa troškovima kooperanata predstavlja 88,52% svih ostvarenih rashoda.

U proteklom periodu Društvo nije izvršilo analizu efekata povećanja učešća vlastite radne snage u odnosu na angažman kooperanata. Na osnovu analize potrebno je doći do zaključka da li bi se povećanje učešća vlastite radne snage i resursa u odnosu na angažman kooperanata negativno odrazilo na finansijski rezultat Društva, uzimajući u obzir i potrebna ulaganja u opremu.

Imajući u vidu da je Društvo osnovano radi obavljanja poslova gospodarenja državnim šumama, nismo se uvjerili da su se ovi poslovi adekvatno obavljali, jer nisu izvršeni propisani poslovi iz nadležnosti Društva, a 88,52% ostvarenih rashoda usmjereno je na plaće i troškove kooperanata.

Preporuka:

- *izvršiti analizu efekata povećanja učešća vlastite radne snage i resursa u odnosu na angažman kooperanata za obavljanje poslova sječe i izvoza šuma, radi boljeg gospodarenja šumama i ispunjavanja planova rada i šumskoprivrednih osnova.*

Šumskoprivredne osnove

Zakonom o šumama Hercegbosanske županije propisano je da se na prostoru jednog šumskoprivrednog područja gospodari po odredbama šumskoprivredne osnove. Šumskoprivredna osnova (u daljnjem tekstu: ŠPO) realizuje se godišnjim planovima koji sadrže prosječno jednu desetinu svih planiranih radova po osnovi. Dio godišnjeg plana gospodarenja su projekti za izvođenje svih planiranih radova. Zakonom je propisano da su odredbe šumskoprivredne osnove i godišnjih planova obavezne.

Društvo je, u skladu sa Zakonom, donijelo ŠPO za sljedeća područja:

- Šumarija Drvar – ŠPO „Drvarsko“, za period 2015-2024. i 2024-2033. godine;
- Šumarija Bosansko Grahovo – ŠPO „Bosansko-grahovsko“, za period 2015-2024. godine;
- Šumarija Glamoč – ŠPO „Glamočko“, za period 2023-2032. godine;
- Šumarija Kupres – ŠPO „Kupreško“, za period 2015-2024. godine;
- Šumarija Livno – ŠPO „Livanjsko“, za period 2022-2031. godine;
- Šumarija Tomislavgrad – ŠPO „Tomislavgrad“, za period 2021-2030. godine.

Za šumskoprivredna područja „Drvarsko“, „Bosansko-grahovsko“ i „Kupreško“, kojima su ŠPO istekle na 31. 12. 2024. godine, izvršen je uvid u njihovu realizaciju. Uvidom u dokumentaciju, odnosno izvještaje nadležnih službi, utvrdili smo da Društvo nije izvršilo planirane sječe i šumskouzgojne radove u obimu kako je to predviđeno šumskoprivrednim osnovama.

U tabelarnim pregledima dati su podaci o realizaciji planova sječa i šumskouzgojnih radova:

- **ŠPO „Drvarsko“**

Pregled izvršenja Plana sječe:

Kategorija šuma	Plan sječe m ³	Realizacija sječe m ³	Odstupanje m ³	Izvršenje %
1.000	1.413.500	968.065	445.435	68
3.000	31.700	1.478	30.213	5
4.000	30.000	1.034	28.966	3
UKUPNO	1.475.200	970.586	504.614	66

Pregled izvršenja plana šumskouzgojnih radova:

Vrsta radova (ha)	Plan (ha)	Realizacija (ha)	Odstupanje (ha)	Izvršenje %
Ukupno pošumljavanje	335,7	89,3	246,4	27
Ukupno popunjavanje	113,8	66,0	47,8	58
Njega šuma	362,5	362,0	0,5	100
Njega zasada	479,5	0,0	479,5	0
UKUPNO	1.291,5	517,3	774,2	40

- **ŠPO „Bosansko-grahovsko“**

Pregled izvršenja Plana sječe:

Kategorija šuma	Plan sječe m ³	Realizacija sječe m ³	Odstupanje m ³	Izvršenje %
1.000	957.450	813.005	144.693	85
3.000	29.261	18.372	10.889	63
4.000	19.500	7.565	11.935	39
UKUPNO	1.006.211	838.942	167.269	83

Pregled izvršenja plana šumskouzgojnih radova:

Vrsta radova (ha)	Plan (ha)	Realizacija (ha)	Odstupanje (ha)	Izvršenje %
Ukupno pošumljavanje	379,6	329,6	50	87
Ukupno popunjavanje	17,5	42,8	+25,3	245
Njega šuma	1.522,6	0	1.522,6	0
Njega zasada	705,1	30,5	674,6	4
UKUPNO	2.624,8	402,9	2.221,9	15

- **ŠPO „Kupreško“**

Pregled izvršenja Plana sječe:

Kategorija šuma	Plan sječe m ³	Realizacija sječe m ³	Odstupanje m ³	Izvršenje %
1.000	636.000	634.276	1.724	99,73
3.000	13.400	9.659	3.741	72
4.000	23.000	5.102	17.898	22
UKUPNO	672.400	649.037	23.363	97

Pregled izvršenja plana šumsko – uzgojnih radova:

Vrsta radova (ha)	Plan (ha)	Realizacija (ha)	Odstupanje (ha)	Izvršenje %
Ukupno pošumljavanje	228,4	282,2	53,8	124
Ukupno popunjavanje	63,9	33,3	30,6	52
Njega šuma	218,8	10	208,8	5
Njega zasada	28,6	14,8	13,8	52
UKUPNO	539,7	340,3	199,4	63

Shodno navedenom, Društvo nije izvršilo poslove sječe i šumskouzgojne radove u planiranom obimu predviđenim šumskoprivrednim osnovama za ŠPO „Drvarsko“, „Bosansko-grahovsko“ i „Kupreško“. Vrijednost neizvršenih sječa i ukupnih ulaganja u biološku reprodukciju ne može se kvantifikovati.

Također, obavljenom revizijom utvrđeno je da građevinski radovi i investiciono održavanje puteva i vlaka nisu izvršeni u vrijednosti koja je predviđena Planom poslovanja za 2024. godinu. **Planom su predviđeni građevinski radovi i investiciono održavanje puteva i vlaka, građevinskih i pomoćnih objekata u vrijednosti od 3.462.976 KM, dok je vrijednost ostvarenih građevinskih radova i investicionog održavanja puteva i vlaka iskazana u iznosu od 1.728.542 KM, što je 50% planirane vrijednosti.**

Preporuka:

- *sječe, šumskouzgojne i građevinske radove izvršavati u skladu sa šumskoprivrednim osnovama i Planom poslovanja.*

6. PLANIRANJE I IZVJEŠTAVANJE

6.1 Izrada i donošenje plana poslovanja

Trogodišnji plan poslovanja za period 2022–2024. godine Nadzorni odbor usvojio je 20. 12. 2021, a Skupština Društva ga je odobrila 21. 12. 2021. godine. Odredbama Zakona o javnim preduzećima u FBiH (član 23) propisani su elementi koji ulaze u sastav trogodišnjeg plana poslovanja, a, između ostalog, naročito treba da sadrže kadrovsku popunu. Uvidom u Trogodišnji plan poslovanja za period 2022–2024. utvrđeno je da on ne sadrži podatke o kadrovskoj popunjenosti. U dijelu koji se odnosi na plan radne snage prikazana je brojučana struktura radne snage po vrsti ugovora (određeno, neodređeno, pripravnici), po organizacionim jedinicama i po stepenu obrazovanja, i to na 31. 10. 2021, kao i prosječan planirani broj zaposlenih za 2022. godinu. **Također, navedeno je da će plan zapošljavanja za trogodišnji planski period ovisiti o broju zaposlenika koji ispunjavaju uslove za odlazak u penziju, kao i prema potrebama, ovisno o zahtjevima posla. Plan radne snage ne sadrži ni okvirni broj zaposlenih za 2023. i 2024. godinu, zbog čega ne možemo potvrditi da je Trogodišnji plan poslovanja sačinjen u skladu sa članom 23. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, jer ne sadrži kadrovsku popunjenost.**

Plan poslovanja za 2024. godinu Nadzorni odbor usvojio je 18. 12. 2023, a Skupština Društva odobrila 19. 12. 2023. godine. Planom su obuhvaćeni planovi gospodarenja šumama i poslovanja svih organizacijskih jedinica, a proizilaze iz desetogodišnjeg planskog dokumenta šumskoprivredne osnove za svaku šumariju, odnosno organizacijsku jedinicu. Planom gospodarenja šumama obuhvaćeno je sljedeće: šumski fond; prikaz površina; ciljevi gospodarenja šumama i šumskim zemljištem; te planovi integralne zaštite šuma, biološke reprodukcije šuma, deminiranja i održavanja šumskih puteva i proizvodnje sadnog materijala, sječa i investicija. Šumskim fondom obuhvaćen je sječivi etat od 557.979 m³ za revidiranu godinu, koji predstavlja jednu desetinu ukupnog sječivog etata. Iskazana je ukupna površina područja gospodarenja po šumarijama od 285.207 ha i utvrđeni su strateški ciljevi koji se odnose na: održavanje šuma, očuvanje i unapređenje općekorisnih funkcija šuma, kao i uvođenje integralnog informacionog sistema prenosa i praćenja svih poslovnih procesa.

Finansijskim planom predviđeni su planovi: ukupnih prihoda, prihoda po šumarijama i po sortimentima, prihoda od lova, ulaganja, troškova šumskouzgojnih radova i zaštite šuma, ukupnih rashoda i plan dobiti. Plan ukupnih prihoda predstavlja proizvod planirane proizvodnje i važeće cijene drvnih sortimenata, dok ostali prihodi imaju manji udio u planiranju ukupnog prihoda.

Plan sredstava za jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju sadrži projekciju troškova po šumarijama, gdje se za jednostavnu reprodukciju izdvaja 10% od planiranih prihoda panja, a za proširenu reprodukciju 3% planiranih prihoda puta, za šta je predviđeno ukupno 5.617.916 KM.

Plan poslovanja dostavljen je Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu s članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

Planirani i ostvareni pokazatelji iz finansijskog poslovanja dati su u tabeli:

R. b.	Pozicija	Ostvareno u 2023. godini	Plan za 2024. godinu	Ostvareno u 2024. godini	Indeks (5/3)x100	Indeks (5/4)x100
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	45.322.779	48.718.624	46.225.689	102	095
II	Rashodi	43.882.805	48.212.305	45.845.788	104	095
III	Dobit prije poreza (I-II)	1.439.974	506.319	379.901	026	075

Ukupan prihod Društva ostvaren je u iznosu od 46.225.689 KM, što je u odnosu na plan manje za 2.492.935 KM (5%), a u odnosu na prethodnu godinu više za 902.910 KM (2%).

Ukupni rashodi iskazani su u iznosu od 45.845.788 KM, što je manje za 2.366.517 KM (5%) u odnosu na planirane, a više za 1.962.983 KM (4%) u odnosu na prethodnu godinu.

Ostvarena je dobit u iznosu od 379.901 KM, u odnosu na plan manja je za 126.418 KM (25%), dok je u odnosu na prethodnu godinu manja za 1.060.073 KM (74%).

Preporuka:

- **trogodišnji plan poslovanja sačiniti u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH u dijelu koji se odnosi na predviđanje kadrovske popunjenosti.**

6.2 Izvještavanje

U skladu sa Statutom Društva, Uprava je obavezna podnijeti izvještaj o poslovanju Nadzornom odboru, po polugodišnjem i godišnjem obračunu, s bilansom stanja i bilansom uspjeha i izvještajem revizije. Uprava je pripremila Izvještaj o poslovanju za 2024. godinu i podnijela ga Nadzornom odboru. U skladu sa Statutom, Nadzorni odbor je 16. 4. 2025. godine razmatrao i usvojio Izvještaj o poslovanju za 2024. godinu, uključujući i izvještaje o radu Nadzornog odbora, Odbora za reviziju i Nezavisnog revizora. Skupština Društva izvještaje je usvojila 8. 5. 2025. godine.

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnje finansijske izvještaje za 2024. Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2024. obavilo je društvo Revizija K&P d.o.o. Mostar, koje je izrazilo nemodifikovano mišljenje o tim finansijskim izvještajima 31. 3. 2025. godine.

7.1 BILANS USPJEHA – IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD

7.1.1 Prihodi

Prihodi su iskazani u iznosu od 46.225.689 KM, a čine ih prihodi iz ugovora s kupcima (45.661.219 KM) i ostali prihodi i dobiti (564.470 KM).

Prihodi se prvenstveno ostvaruju prodajom gotovih proizvoda (drvnih sortimenata) i pružanjem usluga iz domena registrovane djelatnosti. Priznavanje prihoda iz ugovora s kupcima uređeno je Pravilnikom o računovodstvenim politikama iz 2021. godine, koji je usklađen sa zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima, te se oni priznaju kada Društvo ispuni obavezu izvršenja koja je definisana ugovorom, odnosno kada se kontrola nad dobrom ili uslugom prenese sa prodavca na kupca.

7.1.1.1 Prihodi iz ugovora sa kupcima

Prihodi iz ugovora sa kupcima odnose se na prihode od prodaje gotovih proizvoda (45.586.714 KM), prihode od prodaje usluga (56.280 KM) i prihode od prodaje robe (18.225 KM).

Prihodi od prodaje gotovih proizvoda odnose se na prihode ostvarene od prodaje drvnih sortimenata, i to: od prodaje na putu (34.952.536 KM), prodaje na panju (7.888.012 KM), prodaje na lageru (2.437.080 KM) i prodaje sadnica (112.190 KM).

Cijene proizvoda i usluga utvrđene su Jedinstvenim cjenovnikom proizvoda i usluga šumarstva koji je u primjeni od 13. 2. 2024. godine. Članom 8. Zakona o šumama Hercegbosanske županije propisano je da Cjenovnik šumskih proizvoda služi za utvrđivanje početne cijene šumskih drvnih sortimenata za javnu ponudu u narednoj godini, obračun i utvrđivanje naknade za korištenje šuma u vlasništvu države koje su predviđene Zakonom. Cjenovnik drvnih sortimenata donosi Skupština Društva uz prethodnu saglasnost Vlade Hercegbosanske županije. Donosi se na osnovu prosječne postignute cijene prodajom šumskih drvnih sortimenata tržišnim načinom prodaje. Tokom 2024. godine došlo je do izmjene Jedinstvenog cjenovnika proizvoda i usluga, koji je bio u primjeni od 15. 7. 2024. godine. Prosječna ostvarena prodajna cijena u 2024. godini iznosila je 110,21 KM/m³, dok je utvrđena planska cijena 108,53 KM/m³.

Najveći promet ostvaren je sa kupcima: „Natron-Hayat“ d.o.o. (3.518.252 KM); „Gradel“ d.o.o. (3.336.354 KM); „Poljani“ d.o.o. (3.328.836 KM); „Jami“ d.o.o. (3.030.082 KM); „Alpina“ d.o.o. (2.266.621 KM); „Peak forest“ d.o.o. (2.178.898 KM); Jela IR d.o.o. (2.044.272 KM).

Provedenom revizijom izvršen je uvid u ugovore i izdate fakture, analitičke kartice i naloge za knjiženja. Provjereni su i bankovni izvodi vezano za plaćanja. Fakture su izdate na osnovu potpisanih ugovora. Također je utvrđeno da se primjenjuje važeći Cjenovnik, te potvrđeno da se prihodi priznaju u odgovarajućem periodu na koji se i odnose, kao i da su računovodstvene politike u dijelu koji se odnosi na priznavanje prihoda u skladu sa MSFI-jem 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.

Prodaja šumskih drvnih sortimenata uređena je Odlukom Vlade FBiH o načinu prodaje drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriji FBiH,⁹ Uredbom o općim uslovima i načinima prodaje šumskih drvnih sortimenata iz državnih šuma na teritoriji Hercegbosanske županije¹⁰ i Pravilnikom o prodaji proizvoda i usluga iz 2016. godine. Odlukom i Uredbom je propisana obaveza transparentnog i tržišnog načina prodaje šumskih drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma, opći uslovi prodaje, način računanja minimalne cijene i nadzor nad primjenom, s ciljem uspostave razvijenog tržišta drvetom, tržišnih cijena i omogućavanja svim zainteresovanim kupcima da pod istim uslovima nabave šumske drvene sortimente, kao i da se izgradi sistem prodaje koji isključuje nezakonite radnje i odlučivanje pojedinca kod izbora i raspodjele količina po kupcima. Odlukom Vlade FBiH o načinu prodaje drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriji FBiH propisano je da na bazi godišnjeg plana proizvodnje šumskih drvnih sortimenata kantonalno šumskoprivredno društvo planira količine po načinima prodaje.

Društvo je 21. 12. 2023. godine objavilo Javni poziv za poslovnu saradnju u 2024. godini, kojim se pozivaju drvoprerađivači sa područja BiH koji su zainteresovani za poslovnu saradnju da dostave svoje zahtjeve u kojima će iskazati svoje potrebe za drvnim sortimentima. U pozivu su navedeni i dokumenti koje je potrebno dostaviti uz zahtjev i krajnji rok dostave (do 23. 1. 2024. godine). Imenovana je komisija za utvrđivanje kriterija za raspodjelu sirovine (drvnih sortimenata) sa zadatkom da utvrdi prijedlog kriterija za raspodjelu kupcima putem godišnjih ugovora za sukcesivnu isporuku i za svakog kupca izračuna količine koje može kupiti na osnovu utvrđenih kriterija. Uprava je 28. 2. 2024. godine donijela Odluku o posebnim uslovima i procedurama prodaje drvnih sortimenata u 2024. i Odluku o utvrđivanju kriterija za raspodjelu drvnih sortimenata u 2024. o načinu prodaje šumskih drvnih sortimenata. Komisija je na osnovu utvrđenih kriterija, zahtjeva kupaca i dostavljene dokumentacije utvrdila količine drvnih sortimenata koje se mogu isporučiti putem ugovora za sukcesivnu isporuku po svakom kupcu.

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 52/09 i 25/10

¹⁰ „Narodne novine Hercegbosanske županije“, br. 2/16

Odlukom o načinu prodaje šumskih drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriju FBiH utvrđeno je da se u toku godine naknadnom prodajom, odnosno licitacijom/javnim nadmetanjem, mora ponuditi minimalno 20% klasiranih šumskih drvnih sortimenata tehničke oblovine na šumskom ili centralnom stovarištu, u skladu sa mjesečnom dinamikom proizvodnje. Pored toga, Odlukom o posebnim uslovima prodaje drvnih sortimenata u 2024. godini utvrđeno je da će se putem licitacije u 2024. godini prodati 20% drvnih sortimenata od svih planiranih količina.

Prema prezentiranim podacima, u 2024. godini proizvedeno je 423.412 m³ drvnih sortimenata, dok je prodato 411.743 m³, od toga tehničke oblovine 233.672 m³. Drvena masa se prodaje „na šumskom putu“ ili „na panju“ tako da se većina drvnih sortimenata realizuje putem jednogodišnjih ugovora, od toga „prodaja na panju“ je iznosila 64.067 m³, a licitacijom na „šumskom putu“ prodato je svega 4.427 m³ drvne mase. U strukturi prodatih šumskih drvnih sortimenata putem licitacije na „šumskom putu“ tehnička oblovina je svega 953 m³ ili 0,41%. Nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi bilo moguće potvrditi da je Društvo tokom godine ponudilo tržištu putem licitacije/javnog nadmetanja na šumskom ili centralnom stovarištu minimalno 20% klasiranih šumskih drvnih sortimenata tehničke oblovine.

Preporuka:

- tokom godine ponuditi naknadnom prodajom, odnosno licitacijom/javnim nadmetanjem na šumskom ili centralnom stovarištu minimalno 20% klasiranih šumskih drvnih sortimenata tehničke oblovine, u skladu s Odlukom o načinu prodaje šumskih drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriji FBiH.

Ostali prihodi i dobici iskazani su iznosu od 564.470 KM, od kojih su najznačajniji prihodi od Zavoda zdravstvenog osiguranja (182.630 KM), prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (112.453 KM), prihodi od kamata (105.132 KM).

Prihodi od Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegbosanske županije se odnose na refundacije bolovanja, a prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja najvećim dijelom se odnose na naplaćena otpisana potraživanja od Šuming d.o.o. (72.099 KM) i DIP d.o.o. u stečaju (31.769 KM).

7.1.2 Rashodi

Rashodi su iskazani u iznosu od 45.845.788 KM, a čine ih poslovni rashodi (45.498.908 KM) i ostali rashodi i gubici (346.880 KM).

7.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su u iznosu od 45.498.908 KM, i u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 1.859.009 KM (4,30%), najvećim dijelom zbog povećanja troškova plaća i ostalih ličnih primanja kao i troškova primljenih usluga.

7.1.2.2 Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u toku

Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u toku iskazane su u negativnom iznosu od 1.015.063 KM, a odnose se na obračun vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i proizvodnje u toku u obračunskom periodu u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvenom evidentiranju, obuhvaćanju, praćenju i rasporedu troškova proizvodnje i troškova razdoblja (uprave i administracije), što je detaljnije pojašnjeno u tački 7.2.2.1 Izvještaja.

7.1.2.3 Troškovi energije i goriva

Troškovi energije i goriva iskazani u iznosu od 799.607 KM najvećim dijelom odnose se na troškove utrošenog goriva u iznosu od 696.044 KM. Društvo raspolaže sa 143 motorna vozila koja se koriste u skladu sa Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja, upravljanja i održavanja službenih motornih vozila. Pravilnikom su regulisani uslovi i način korištenja službenih vozila, kao i prava i obaveze i postupanje vozača i ostalih zaposlenih koji upravljaju vozilima u vlasništvu Društva. Društvo je u 2024. godini gorivo nabavljalo od dobavljača na osnovu zaključenih okvirnih sporazuma sa Tioil d.o.o. Vitez, Ćurković d.o.o. Kupres, Hifa petrol d.o.o. Sarajevo i Zabrišće B&M d.o.o. Livno.

7.1.2.4 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja iskazani su u iznosu od 29.505.674 KM i odnose se na bruto plaće zaposlenih (24.809.285 KM), ostale naknade zaposlenih (4.470.694 KM) i troškove ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora (225.695 KM). Obračun plaća i naknada u Društvu definisani su Zakonom o radu i Pravilnikom o radu.¹¹ Pravilnikom o radu utvrđene su plaće zaposlenih, osnovna i najniža neto plaća, koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci i naknade plaća i dodatna primanja.

Prema Pravilniku o radu, plaća se sastoji od osnovnog dijela, dijela za radni učinak, ukoliko je ostvaren, i uvećane plaće (prekovremeni rad, noćni rad itd.). Osnovna plaća radnika u bruto iznosu obračunava se na osnovu koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta radnika, broja sati efektivnog rada provedenih na radu tokom mjeseca i iznosa vrijednosti osnovice za obračun plaće koju određuje Uprava društva. Iznos osnovne plaće za obračunski mjesec pojedinog radnika utvrđuje se tako što se vrijednost osnovice za obračun plaće podijeli sa 174 sata rada, te pomnoži ostvarenim brojem sati rada radnika u obračunskom mjesecu i pripadajućim koeficijentom složenosti poslova radnog mjesta. Uprava Društva je mjesečno donosila odluke o visini neto osnovice za obračun osnovne plaće koja je u toku 2024. godine iznosila od 245 do 250 KM. **Kao osnova za obračun plaća korišteni su mjesečni podaci za rad zaposlenika – satnice rada po vrstama rada, u ukupnom fondu sati za obračunski mjesec, a ne po satima efektivnog rada provedenih na radu. Zbog navedenog konstatovano je da obračun plaća nije izvršen u skladu sa odredbama Pravilnika o radu.**

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažovanim na radu¹² propisana je obaveza uspostavljanja i vođenja evidencija o radnom vremenu koje moraju sadržavati podatke o vremenu početka i završetka rada, vrijeme i sate zastoja i prekida rada, ukupno radno vrijeme, vrijeme terenskog rada, vrijeme pripravnosti i neprisustva na poslu (odmor, neradni dani i praznici, spriječenost zbog privremene nesposobnosti za rad, plaćeno i neplaćeno odsustvo itd.). **Uvidom u prezentirane evidencije radnog vremena za mart, juni, septembar i decembar 2024. godine koje su osnov za obračun plaća i naknada zaposlenika konstatovano je da ne sadrže podatke o vremenu početka i završetka rada, vrijeme i sate zastoja i prekida rada, ukupno radno vrijeme, vrijeme terenskog rada, vrijeme pripravnosti i neprisustva na poslu u skladu sa Pravilnikom.**

Plaće članova Uprave Društva uređene su Pravilnikom o radu i zaključenim ugovorima o radu. Koeficijent za obračun plaće direktora iznosi 12, dok za izvršne direktore iznosi 10. Pored osnovne plaće, ugovorima je definisan i položajni dodatak na plaću u visini od 1,9 za direktora, a za izvršne direktore 1,4 prosječne ukupne bruto plaće ostvarene u Društvu u prethodnom mjesecu.

Najviša isplaćena neto plaća u Društvu iznosila je 6.129 KM, a najniža 712 KM. Prosječna plaća na nivou Društva iznosi neto 1.364 KM.

Tokom revidirane godine Društvo je isplatilo stimulacije zaposlenicima u neto iznosu od 674.036 KM. Pravilnikom o radu definisano je da poslodavac može radniku isplatiti i stimulativni dio plaće na osnovu radnog učinka, na prijedlog upravitelja organizacijskih jedinica i rukovodilaca službi u iznosu do 20% osnovne plaće ostvarene u obračunskom mjesecu. Pravilnikom nisu definisani uslovi koji se moraju ispuniti, niti je precizirano na koji način će se mjeriti radni učinak, što predstavlja osnov za obračun i isplatu stimulacija. Individualne stimulacije radnika odobrava direktor, u skladu sa Pravilnikom. Kao obrazloženje za isplatu stimulacije najčešće se navode angažman na dodatnim poslovima, povećan obim posla, ostvareni rezultati itd. Između ostalog stimulacije su se isplaćivale i za prekovremeni rad, rad vikendom i u noćnim satima što predstavlja rad za koji se obračunava plaća po uvećanim satnicama, a koji nisu evidentirani u prezentovanim evidencijama radnog vremena, te se ne može utvrditi kada je nastupio prekovremeni ili noćni rad.

¹¹ Novi Pravilnik o radu donesen je u junu 2024. godine, do tada je na snazi bio Pravilnik o radu donesen u martu 2020. godine, uz izmjene i dopune od juna 2021. godine. Pored Pravilnika o radu, na snazi je bio član 7. Pravilnika o plaćama i ostalim primanjima zaposlenika ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres iz 2009. godine (član koji se odnosi na koeficijente), kao i Pravilnici o izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama i i ostalim primanjima zaposlenika ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres iz marta i decembra 2018. godine.

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 92/16

Također, nisu prezentirane odluke Uprave Društva o prekovremenom radu kako je propisano Pravilnikom o radu. **Revizijom je utvrđeno da je za 59 zaposlenika isplaćivana stimulacija za šest i više mjeseci, dok su za određena radna mjesta stimulacije isplaćivane kontinuirano tokom cijele godine u procentima od 5 do 20%, i to za sljedeće pozicije: rukovodilac Službe za imovinsko-pravne odnose, stručni saradnici za internu kontrolu pravnih, općih i kadrovskih poslova, rukovodilac Službe za internu kontrolu i interni revizor.**

Društvo ne vodi evidencije u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažovanim na radu jer one ne sadrže propisane elemente na osnovu kojih bi se mogao utvrditi broj sati efektivnog rada provedenih na poslu. Shodno navedenom, konstatovano je da se plaće ne obračunavaju u skladu sa Pravilnikom o radu. Također, stimulacije su se isplaćivale za prekovremeni rad, rad vikendom i noćni rad koji se obračunava po uvećanim satnicama, što nije u skladu sa Pravilnikom o radu. Ovakvo postupanje ukazuje na nedosljednu primjenu internog akata kojim se reguliše obračun i isplatu plaća i stimulacija zaposlenika.

Preporuke:

- **evidencije o prisustvu na radu voditi u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažovanim na radu, a obračun plaća zaposlenika vršiti kako je propisano Pravilnikom o radu;**
- **Pravilnikom o radu jasno utvrditi uslove za obračun i isplatu stimulacija i preispitati njihovu opravdanost.**

Troškovi ostalih naknada zaposlenih iskazani su u iznosu od 4.470.694 KM i odnose se na troškove ostalih primanja, naknada i materijalnih prava (4.440.237 KM) i troškove službenih putovanja zaposlenih (30.457 KM).

Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava najvećim dijelom odnose se na troškove naknade za ishranu u toku rada (2.473.915 KM), troškove regresa za godišnji odmor (557.946 KM), troškove prevoza na posao i sa posla (441.837 KM), prigodni novčani dodatak za praznike (359.610 KM), troškove liječenja i nabavke ortopedskih pomagala (172.161 KM), jubilarne nagrade (169.463 KM), otpremnine prilikom odlaska u mirovinu (159.400) i pomoći i naknade troškova sahrane u slučaju smrti (85.512 KM).

Naknada za ishranu u toku rada obračunava se u visini od 1% od prosječne neto plaće isplaćene u FBiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Regres za godišnji odmor obračunat je i isplaćen je visini od 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u posljednja tri mjeseca svim radnicima koji imaju pravo na godišnji odmor u 2024. godini na osnovu Odluke direktora. Odlukom je definisana naknada u iznosu od 669 KM.

Pravo na naknadu za prevoz na posao i sa posla imaju zaposlenici čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada preko 2,5 kilometra, a najviše do 60 kilometara u jednom pravcu. Naknada se isplaćuje u visini cijene javnog prevoza ili u visini od 10% cijene litra bezolovnog benzina na zadnji dan u mjesecu za pređeni kilometar. Direktor na kraju svakog mjeseca potpisuje akt o cijeni bezolovnog benzina koji služi za obračun naknade za prevoz.

Isplata navedenih naknada, kao i isplata prigodnih novčanih dodataka za blagdane, jubilarnih nagrada, otpremnina prilikom odlaska u mirovinu, kao i naknada za troškove liječenja i naknada troškova sahrane u slučaju smrti, vršena je u skladu sa Pravilnikom o radu Društva.

Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora odnose se na troškove komisija (64.340 KM), troškove naknada članovima Nadzornog odbora (59.108 KM), troškove naknada članova Skupštine Društva (35.167 KM), troškove naknada članova Odbora za reviziju (29.407 KM), troškove naknada direktora Odbora za reviziju (27.108 KM) i troškove ugovora o djelu (10.565 KM). Naknada za rad članova Nadzornog odbora Društva utvrđena je u iznosu 50% prosječne plaće isplaćene zaposlenicima u Društvu za prethodni mjesec, a predsjedniku za 20% više u odnosu na naknade članova. Naknade predsjedniku i članovima Odbora za reviziju utvrđene su u iznosu od 80% isplaćene predsjedniku i članovima Nadzornog odbora, dok je direktoru interne revizije utvrđena naknada u visini plaće savjetnika za ekonomsko finansijske poslove.

7.1.2.5 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od 2.004.638 KM, a odnose se na obračunatu amortizaciju koja se vrši linearnom metodom obračuna.

7.1.2.6 Troškovi primljenih usluga

Troškovi primljenih usluga najvećim dijelom odnose se na troškove usluga izvlačenja (7.174.309 KM), troškove usluga sječe (2.526.138 KM), troškove investicionog održavanja – putevi (1.323.920 KM), transportne usluge u cestovnom prometu (579.135 KM), troškove investicionog održavanja – vlake (381.251 KM) i usluge održavanja transportnih sredstava (464.759 KM).

Troškovi usluga izvlačenja i sječe odnose se na troškove nastale angažovanjem pravnih lica za sječu, izvoz i izgon šumskih drvnih sortimenata na osnovu zaključenih ugovor. Društvo u skladu sa Planom javnih nabavki provodi procedure javnih nabavki za ovu vrstu usluga, na osnovu kojih se zaključuju godišnji okvirni sporazumi a zatim provodi mini tenderisanje. Najveći obim radova tokom godine izvršili su dobavljači: „Poljani“ d.o.o. Bosansko Grahovo, „Jasen“ d.o.o. Drvar, „Bartulović“ d.o.o. Glamoč, „Gradel“ d.o.o. Drvar, „Jelena“ d.o.o. Glamoč, „Drvopromet“ d.o.o. Tomislavgrad i drugi (detaljnije pod tačkom 8. Izvještaja).

Troškovi investicionog održavanja puteva i vlaka odnose se na troškove pravnih lica angažovanih za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje kamionskih i protupožarnih puteva, izgradnju i sanaciju traktorskih vlaka, popravku i izradu mostova, propusta i kanala na putevima i slično, a prema zaključenim okvirnim sporazumima sa dobavljačima nakon provedenog postupka javne nabavke. Okvirni sporazumi za 2024. godinu zaključeni su sa: „G&M Semren“ d.o.o. Livno, „Kelić Bau“ d.o.o. Livno, grupom ponuđača „Omazić“ d.o.o. Livno i „Kopex dodig“ d.o.o. Čitluk, grupom ponuđača „Čurković“ d.o.o. Kupres i „PMP“ d.o.o. Kupres, „Poljani“ d.o.o. Bosansko Grahovo, „Livnopotovi“ d.o.o. Livno, „Tigra“ d.o.o. Posušje i „Ćićko max“ d.o.o. Tomislavgrad.

7.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima Društva za 2024. godinu iskazana je dobit u iznosu od 291.566 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 940.176 KM.

Skupština Društva je 8. 5. 2025. godine, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva, donijela odluku o načinu raspodjele finansijskog rezultata za 2024. godinu.

Ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat s obzirom na to da Društvo nije izvršilo procjenu ishoda sudskih sporova u iznosu od 471.809 KM i u skladu sa procjenom izvršilo rezervisanja, prema zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (tačka 9. Izvještaja).

7.2 BILANS STANJA – IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU PERIODA

7.2.1 Dugoročna imovina

Na datum bilansa dugoročna imovina iskazana je u iznosu od 17.676.761 KM, sa sljedećom strukturom: nekretnine, postrojenja i oprema (14.827.374 KM); ulaganja u investicijske nekretnine (1.617.692 KM); nematerijalna imovina (1.198.266 KM).

7.2.1.1 Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema čine najznačajniji dio ukupne dugoročne imovine (83,88%).

Struktura i promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi daju se u tabeli:

u KM

Opis	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja, oprema i namještaj	Transportna sredstva	Mat. sredstva u pripremi	Ostala mat. sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost							
na 1. 1. 2024.	851.390	55.083.461	2.398.458	7.909.076	1.662.521	63.428	67.968.334
Direktna povećanja u 2024.	0	394.950	21.373	410.258	453.947	18.463	1.298.991
Prenos sa pripreme	0	0	12.009	0	0	0	12.009
Otuđenje i rashodovanje	0	(3.063)	(54.199)	(246.181)	0	0	(303.443)
Vrijednosno usklađivanje 1. 1.	0	(39.647)	0	0	0	0	(39.647)
Prenos na upotrebu	0	0	0	0	0	(12.009)	(12.009)
na 31. 12. 2024.	851.390	55.435.701	2.377.641	8.073.153	2.116.468	69.882	68.924.235
Akumulirana amortizacija							
na 1. 1. 2024.	0	44.590.566	2.063.423	6.053.552	0	43.946	52.751.487
Amortizacija	0	890.663	118.158	638.408	0	189	1.647.418
Otuđenje i rashodovanje	0	1.263	53.561	246.181	0	0	301.005
ostalo	0	1.039	0	0	0	0	1.039
na 31. 12. 2024.	0	45.478.927	2.128.020	6.445.779	0	44.135	54.096.861
Neto knjigovodstvena vrijednost							
na 1. 1. 2024.	851.390	10.492.895	335.035	1.855.524	1.662.521	19.482	15.216.847
na 31. 12. 2024.	851.390	9.956.774	249.621	1.627.374	2.116.468	25.747	14.827.374

Računovodstvenim politikama utvrđeno je da se nakon početnog priznavanja kao sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema čija se fer vrijednost može pouzdano izmjeriti, treba voditi po revalorizovanom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrijednost na dan revalorizacije umanjenu za ukupnu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjenja. Pozitivni efekat revalorizacije stalnih sredstva priznaje se direktno u revalorizacione rezerve. Posljednja revalorizacija nekretnina provedena je 2022. godine. Procjenu tržišne vrijednosti izvršilo je društvo „UHY Revident“ d.o.o. Mostar. Povećana je knjigovodstvena vrijednost nekretnina za efekte revalorizacije u ukupnom iznosu od 1.489.227 KM, i to: upravne zgrade (856.195 KM); barake (61.038 KM); putevi (154.373 KM); ostali građevinski objekti (417.621 KM).

Društvo je u skladu sa datom preporukom u Izvještaju za 2020. godinu izvršilo knjigovodstveno evidentiranje imovine po odlukama suda za namirena potraživanja u stečajnom postupku od kupaca „Finvest Drvar“ d.d. Drvar i „Drvo“ d.o.o. Glamoč u skladu sa odredbama MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Procijenjena je vrijednost nekretnina dosuđenih u stečajnom postupku nad imovinom „Finvest Drvar“ d.d. Drvar u ukupnom iznosu od 1.415.890 KM (zemljište: 104.063 KM; uređenje zemljišta: 24.290 KM, vrijednost objekta: 1.287.537 KM). Nekretnine (tvornica namještaja i elemenata za namještaj) i zemljište dosuđeni u stečajnom postupku nad imovinom „Drvar“ d.o.o. Glamoč procijenjeni su u ukupnoj vrijednosti od 2.480.007 KM (zemljište: 332.254 KM, uređenje zemljišta: 235.211 KM, vrijednost objekta: 1.912.541 KM).

Zemljište je iskazano u vrijednosti od 851.390 KM i u odnosu na prethodnu godinu nije bilo promjena na ovoj imovini, a odnosi se na zemljište dosuđeno u provedenim stečajnim postupcima kao naknada za potraživanja.

Građevinski objekti iskazani su u neto iznosu od 9.956.774 KM, a čine ih po nabavnoj vrijednosti: putevi (46.442.562 KM); upravne zgrade (6.068.655 KM); ostali građevinski objekti kao što su radne nastambe, skladišta, kontejneri, servis vozila i slični objekti, barake i ostali slični objekti. Povećanje na građevinskim objektima iskazano je u iznosu od 394.950 KM, a odnosi se na: ulaganja u puteve (373.146 KM) i ostale građevinske objekte (21.804 KM). Smanjenje vrijednosti na ovoj imovini odnosi se na obračunatu amortizaciju u iznosu od 890.663 KM. **Komisija za popis zemljišta, građevinskih objekata i prometne infrastrukture je izvršenim popisom konstatovala da u pomoćnoj evidenciji stalnih sredstava nisu evidentirani izgrađeni kamionski putevi (šest komada), protivpožarni putevi (četiri komada), traktorski put (jedan komad), nadstrešnica (dva komada) (detaljnije opisano u tački 7.2.5 Izvještaja).**

Postrojenja, oprema i namještaj iskazani su u neto iznosu od 249.621 KM, a čine ih po nabavnoj vrijednosti: uredski namještaj (566.014 KM), oprema za obradu zemljišta (209.103 KM), računari i druga oprema (644.304 KM), oprema za protivprovalnu zaštitu (256.887 KM), telefonska i telefaks oprema (197.702 KM), oprema za grijanje, ventilaciju i klima uređaji (18.203 KM), mjerni i drugi instrumenti (112.888 KM) i druga oprema. Tokom godine povećana je vrijednost za izvršene nabavke od 12.008 KM. Smanjenje se odnosi na obračunatu amortizaciju i rashodovana sredstva.

Transportna sredstva iskazana su u neto vrijednosti od 1.627.374 KM, a čine ih po nabavnoj vrijednosti: putnički automobili – džipovi i putnička vozila (5.262.002 KM), teretna i vučna vozila – kamioni i tegljači (1.199.046 KM), autobusi (771.190 KM), dostavna vozila (71.190 KM), priključna vozila (290.504 KM), te ostala transportna sredstva i uređaji (479.220 KM). Povećanje vrijednosti transportnih sredstava iskazano je u vrijednosti od 410.258 KM za nabavku putničkih automobila i džipova. Umanjenje vrijednosti ovih sredstava izvršeno je za obračunatu amortizaciju (246.181 KM) i za rashodovana transportna sredstva (38.844 KM).

Materijalna sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 2.116.468 KM, a odnose se na investicije u toku – ulaganja u građevinske objekte, postrojenja i opremu (mašine). **Evidentiraju se po fakturama dobavljača, bez jasnog raščlanjivanja po tipu, vrsti imovine (pojedinačnog stalnog sredstva) koja bi se nakon završetka projekta aktiviranjem i stavljanjem u upotrebu prenijela na druge pozicije imovine.**

Preporuka:

- **uspostaviti analitičke evidencije materijalnih sredstava u pripremi po vrsti imovine, u cilju jasnijeg praćenja i upravljanja investicijama.**

Investicijske nekretnine se odnose na vlastite nekretnine date pod najam.

Nematerijalna imovina iskazana je u neto iznosu od 1.098.534 KM i odnosi se na šumskoprivredne osnove u upotrebi, softvere i ulaganja u šumskoprivredne osnove. Tokom revidirane godine ulaganja u izradu šumskoprivrednih osnova iznosila su 437.045 KM. Ulaganja u softver iznosila su 29.607 KM. Amortizacija nematerijalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode otpisa tokom procijenjenog korisnog vijeka trajanja i za 2024. godinu iznosila je 262.632 KM.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa do najviših godišnjih amortizacijskih stopa propisanih članom 44. Pravilnika o računovodstvu i Zakonom o porezu na dobit, kojim se priznaju kao trošak perioda.

Struktura sredstava, procijenjeni vijek upotrebe i stope amortizacije daju se u tabeli:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (godina)	Stopa amortizacije (%)
Nematerijalna imovina	5	20
Šumskoprivredne osnove	10	10
Zgrade uprave i administracije	40	2,5
Građevinski objekti – barake	20	5
Šumski putevi	20	5
Elektronska računala i oprema	3	33
Transportna sredstva	6,67	15
Oprema	6,67	15
Umjetničke slike	8	12,5

Umanjenje vrijednosti sredstava

Vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme na 31. 12. 2024. godine u poslovnim knjigama Društva iskazana je u neto iznosu od 14.827.374 KM i čini značajnu stavku Izvještaja o finansijskom položaju Društva.

Uprava Društva je, shodno paragrafu 9. i ostalim zahtjevima iz MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, dužna na datum bilansa vršiti ocjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost neke imovine umanjena, te ako postoje takvi pokazatelji vršiti procjena nadoknadle vrijednosti za takvu imovinu. Članovima 27. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH propisano je da su subjekti od javnog interesa obavezni, po potrebi i u situacijama kada to zahtijevaju MRS/MSFI, izvršiti procjenu vrijednosti ukupne imovine, obaveza i/ili kapitala sa stanjem na dan kada završava poslovna godina, te izvještaj o izvršenoj procjeni učiniti javno dostupnim.

Postupajući po preporuci iz Pisma menadžmentu, Društvo je angažovalo ovlaštenog procjenitelja „Revident“ d.o.o. Grude da izvrši identifikaciju postojanja pokazatelja umanjenja vrijednosti imovine, shodno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine. U dostavljenom Izvještaju konstatovano je da ne postoje pokazatelji koji bi imali uticaja na umanjenje vrijednosti imovine u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo najvećim dijelom raspolaže dokumentacijom o vlasništvu za nekretnine iskazane u finansijskim izvještajima. Prezentirani su podaci o vlasništvu građevinskih objekata: Upravne zgrade u Kupresu; i šumarijama: Livno, Tomislavgrad, Bosansko Grahovo, Glamoč i Drvar, dok za R. J. rasadnik Pržine u Bosanskom Grahovu nije prezentirana dokumentacija o posjedovanju, korištenju ili raspolaganju upravne zgrade koja bi bila dokaz da je u vlasništvu Društva.

Preporuka:

- ***osigurati dokumentaciju o vlasništvu za upravnu zgradu u Rasadniku Pržine.***

Hipoteke i založno pravo

Društvo nema upisanu hipoteku ni založna prava na imovinu.

7.2.2 Kratkoročna imovina

Na datum bilansa iskazana je kratkoročna imovina u iznosu od 21.300.770 KM, sa sljedećom strukturom: zalihe (2.140.868 KM); potraživanja od kupaca (8.086.836 KM); novac i novčani ekvivalenti (10.863.280 KM); akontacija poreza na dobit (176.526 KM); ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja (33.260 KM).

7.2.2.1 Zalihe

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, alata, autoguma i ambalaže se, u skladu sa računovodstvenim politikama, početno mjere po trošku nabavke, a naknadno po trošku nabavke ili neto tržišnoj vrijednosti, ovisno od toga šta je niže. Trošak nabavke obuhvata nabavnu vrijednost i sve one troškove koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Za mjerenje troškova zaliha primjenjuje se metod prosječne cijene.

U primjeni je Pravilnik o knjigovodstvenom evidentiranju, obuhvaćanju, praćenju i rasporedu troškova proizvodnje i troškova razdoblja (uprave i administracije). Prema Pravilniku, zalihe drvnih sortimenata i sadnog materijala knjigovodstveno se evidentiraju po planskoj cijeni utvrđenoj na nivou godine u odnosu na stvarne troškove proizvodnje iz prethodne godine. Na osnovu obračuna (polugodišnjeg/godišnjeg) stvarnih troškova proizvodnje vrši se obračun zaliha svedenih na stvarnu cijenu preko odstupanja od planske cijene.

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara iskazane su u neto iznosu od 246.349 KM i čine ih: potrošni i kancelarijski materijal (90.213 KM), sitan inventar (71.707 KM), šumarske tablice (67.103 KM).

Proizvodnja u toku, poluproizvodi i nedovršena proizvodnja iskazani su u iznosu od 427.546 KM i odnose se na zalihe drvnih sortimenata na panju.

Gotovi proizvodi iskazani su u iznosu od 1.466.112 KM i čine ih drveni sortimenti na putu. Vrijednost zaliha gotovih proizvoda u odnosu na prethodnu godinu povećana je za 1.154.052 KM ili 79%.

7.2.2.2 Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca iskazana su u neto iznosu od 8.086.836 KM (ukupna potraživanja 17.614.829 KM i ispravka vrijednosti 9.527.993 KM), i u odnosu na prethodnu godinu veća su za 558.671 KM. Najznačajnija se odnose na: „TO-MA“ d.o.o. Drvar (622.827 KM), „Bartulović“ d.o.o. Glamoč (436.659 KM), „Dolac“ d.o.o. Tomislavgrad (414.801 KM), „Gradel“ d.o.o. Drvar (264.205 KM), „Jami“ d.o.o. Drvar (423.631 KM), „Jasen“ d.o.o. Drvar (404.597 KM), „Jela IR“ d.o.o. Livno (284.514 KM), „Marin commerce“ d.o.o. Drvar (436.505 KM), „Poljani“ d.o.o. Bosansko Grahovo (488.566 KM) i „Sonn“ d.o.o. Kupres (405.583 KM).

Društvo je, u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, izvršilo procjenu kreditnih gubitaka i na teret rashoda perioda izvršilo usklađivanje vrijednosti potraživanja u iznosu od 186.752 KM starijih od godinu dana.

Prema odredbama Zakona o finansijskom poslovanju,¹³ uprava je dužna osigurati da društvo provodi redovne mjere upravljanja rizikom i u vezi s tim postupi u skladu sa pravilima poslovno-finansijske struke. Pod pojmom rizik podrazumijevaju se svi rizici kojima je društvo izloženo ili bi moglo biti izloženo u poslovanju, a naročito kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik i rizik likvidnosti. Zakonom je definisano da kreditni rizik predstavlja rizik gubitka uložених novčanih sredstava zbog zakašnjenja dužnika društva.

Zaključenim ugovorima o kupoprodaji drvnih sortimenata za 2024. godinu, ovisno o vrsti drveta, utvrđeni su rokovi plaćanja od 30 do 60 dana od dana izdavanja fakture. Prema prezentiranim podacima, na datum bilansa dospelja, a nenaplaćena potraživanja iznose 70% ukupnih potraživanja od kupaca.

Ročna struktura potraživanja na datum bilansa za koja je istekao rok naplate po ugovorima je sljedeća:

Dospelja nenaplaćena potraživanja	1 – 30 dana	31 – 60 dana	61 – 365 dana	Preko 365 dana
5.692.996	2.833.742	1.459.645	1.084.475	315.134

Kupoprodajnim ugovorima koji su zaključeni sa kupcima predviđeno je da kupac dostavi valjanu bankarsku garanciju kao instrument osiguranja plaćanja ili da kao instrument osiguranja plaćanja može prihvatiti i mjenice. Obavljenom revizijom utvrđeno je da su kao instrument osiguranja naplate potraživanja kupci dostavili po pet bjanko mjenica. Dokumentacija koja bi potvrdila da su pokretane aktivnosti naplate dospjelih potraživanja aktiviranjem mjenica u 2024. godini nije prezentirana. Društvo je u 2025. godini donijelo odluke o pokretanju postupka naplate potraživanja putem mjenica za tri kupca u ukupnom iznosu od 310.909 KM, dok je na ovaj način naplaćeno samo 60.293 KM potraživanja. **Mjenica kao instrument obezbjeđenja potraživanja je vjerodostojna isprava na osnovu koje se može pokrenuti izvršni postupak. Međutim, ona ne obezbjeđuje i sigurnu naplatu potraživanja, dok je bankarska garancija instrument obezbjeđenja potraživanja koji to osigurava do iznosa na koji glasi.**

Uzimajući u obzir činjenicu da je Društvo u ranijim periodima imalo značajne gubitke u poslovanju zbog nenaplaćenih i neadekvatno osiguranih potraživanja (u Izvještaju za 2020. godinu konstatovana su nenaplaćena potraživanja od kupaca u iznosu od 22.850.595 KM), te da potraživanja na datum bilansa za koja je istekao rok naplate po ugovorima iznose 5.692.996 KM, smatramo da je Društvo izloženo kreditnom riziku, te da upravljanje potraživanjima ne osigurava zaštitu imovine Društva.

Preporuka:

- **potraživanja od kupaca osigurati valjanim bankarskim garancijama, s ciljem zaštite od kreditnog rizika, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.**

¹³ „Sl. novine FBiH“, br. 48/16

Sumnjiva i sporna potraživanja i ispravka vrijednosti potraživanja iskazana su u iznosu od 9.891.023 KM, a odnose se na nenaplaćena potraživanja iz ranijeg perioda. Ukupno iskazana vrijednost sumnjivih i spornih potraživanja je umanjena i ispravljena. Prema dostavljenoj starosnoj strukturi, utvrđeno je da su ova potraživanja najvećim dijelom nastala u periodu od 1998. do 2015. godine u iznosu od 8.812.377 KM. Najznačajnija se odnose na: DIP „Kupres“ d.o.o. u stečaju (878.617 KM); „Drvo best“ d.o.o. (646.978 KM); „Termont kompani“ d.o.o. u stečaju (591.190 KM); „Lignum elementi“ d.o.o. (500.472 KM); „Holz“ d.o.o. Glamoč u stečaju (303.862 KM).

Za iskazano potraživanje od „Holz“ d.o.o. Glamoč prezentirano je Rješenje Općinskog suda u Livnu iz 2016. godine, po kojem je obustavljeno izvršenje protiv izvršenika („Holz“ d.o.o. Glamoč) budući da tražilac izvršenja (Društvo) nije predložilo nastavak izvršnog postupka, nakon što je Sud dozvolio odgodu izvršenja u 2015. godini. Druge aktivnosti na naplati ovih potraživanja nisu poduzete.

Članom 32. stav 4. Zakona o privrednim društvima propisano je da su organi upravljanja u obavezi da poslove obavljaju savjesno, s pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva.

Prema prezentovanim podacima, pokrenuti su sudski sporovi za naplatu sumnjivih i spornih potraživanja u iznosu od 499.943 KM, dok za preostalu vrijednost iskazanih potraživanja od 8.812.377 KM nije prezentovana dokumentacija koja bi potvrdila da su poduzete aktivnosti za njihovu naplatu. Navedeno je imalo za posljedicu da nisu naplaćena potraživanja iz ranijeg perioda u iznosu od 9.891.023 KM i iskazane gubitke u istom iznosu u ranijem periodu, što predstavlja i direktnu štetu Društvu jer nisu poduzete aktivnosti na naplati ovih potraživanja i za koje je nastupila zastara. **Zbog navedenog nismo se uvjerali da su organi upravljanja poduzimali odgovarajuće aktivnosti naplate potraživanja kako bi Društvo zaštitili od negativnih posljedica s obzirom na to da su, u skladu s članom 32. stav 4. Zakona o privrednim društvima, u obavezi da poslove obavljaju savjesno, s pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu Društva.**

Također, ne možemo potvrditi da su sumnjiva i sporna potraživanja i ispravka vrijednosti potraživanja realno iskazani, s obzirom na to da nisu isknjižena nenaplativa potraživanja od društva „Holz“ d.o.o. Glamoč u stečaju (303.862 KM). Pored navedenog, nisu isknjižena ni ostala sumnjiva i sporna potraživanja starija od deset godina u iznosu od 8.812.377 KM, za koja nisu poduzete aktivnosti na naplati.

Preporuka:

- **izvršiti analizu naplativosti sumnjivih i spornih potraživanja, te isknjižiti potraživanja koja su nenaplativa**

7.2.2.3 Novac i novčani ekvivalenti

Struktura novca i novčanih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća: u KM

	31. 12. 2024.	31. 12. 2023.
Novac i novčani ekvivalenti:	10.863.280	13.579.283
Transakcijski računi – domaća valuta	5.856.127	13.574.238
Transakcijski računi strana valuta	867	2.361
Blagajne – domaća valuta	6.286	2.684
Oročena novčana sredstva	5.000.000	0

Novac i novčani ekvivalenti iskazani su u iznosu od 10.863.280 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka, blagajnama i oročena novčana sredstva. Društvo ima otvorene račune kod sljedećih banaka: Ziraat Bank BH d.d. Sarajevo (glavni račun), UniCredit Bank d.d. Mostar, Intesa Sanpaolo banka d.d. BiH, Addiko Bank d.d. Sarajevo i ASA banka d.d. Sarajevo.

Blagajničko poslovanje u Društvu se odvija u okviru Službe za finansije. Poslovi blagajne su regulisani Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem u FBiH,¹⁴ Pravilnikom o finansijama i Pravilnikom o blagajničkom poslovanju. U Društvu se vodi ukupno osam blagajni, u Direkciji, šumarijama i rasadniku. Putem blagajni vrši se naplata prodatih dobara i usluga od fizičkih lica. U 2024. godini putem blagajni naplaćeno je 2.326.525 KM.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da Društvo gotov novac, ostvaren obavljanjem registrovane djelatnosti, uplaćuje na transakcijski račun, u skladu sa članom 20. Zakona o unutrašnjem platnom prometu¹⁵ i članom 8. Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem u FBiH. Odlukom o visini blagajničkog maksimuma utvrđen je blagajnički maksimum za sve blagajne u ukupnom iznosu od 10.000 KM.

Oročena novčana sredstva iskazana su u iznosu od 5.000.000 KM i čine ih kratkoročni depoziti oročeni kod ASA banke d.d. Sarajevo. Društvo je 6. 2. 2024. godine zaključilo pet ugovora oročenim depozitima od po 1.000.000 KM na rok od 12 mjeseci, uz ugovorene kamatne stope od 2,55%.

7.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa sljedećom strukturom: u KM

	31. 12. 2024.	31. 12. 2023.
KAPITAL	33.265.791	33.541.287
Udjeli članova društva s ograničenom odgovornošću	30.741.117	30.741.117
Statutarne rezerve	980.109	733.761
Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	2.365.440	2.571.876
Akumulirana, neraspoređena dobit iz prethodnih perioda	542.165	312.791
Dobit tekućeg perioda	291.566	1.231.742
Akumulirani, nepokriveni gubici iz prethodnih perioda	1.654.606	2.050.000

Osnovni kapital Društva iskazan je u iznosu od 30.741.117 KM i u 100% je vlasništvu Hercegbosanske županije i tako je upisano u sudski registar.

Statutarne rezerve su iskazane u iznosu od 980.109 KM i odnose se na zakonske rezerve u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu (2.365.440 KM) odnose se na knjižene efekte revalorizacije građevina.

Neraspoređena dobit iskazana je u iznosu od 542.165 KM i odnosi se na iskazanu dobit iz 2022. i 2023. godine.

Akumulirani, nepokriveni gubici iz prethodnog perioda u iznosu od 1.654.606 KM odnose se na ostvarene gubitke u 2019. i 2018. godini.

Odlukom Skupštine o usvajanju obračuna za 2024. godinu i rasporedu dobiti ostvarena dobit tekuće godine u iznosu od 291.567 KM raspoređena je na donacije i sponzorstva (178.647 KM), pokriće gubitaka iz ranijih godina (54.606 KM) i obavezne rezerve (58.313 KM).

7.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze u ukupnom iznosu od 5.750.348 KM, od toga na dugoročne obaveze se odnosi 108.261 KM a na kratkoročne 5.379.260 KM.

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 72/15 i 82/15

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 48/15

7.2.4.1 Dugoročne obaveze

Odgođeni prihodi odnose se na odložene prihode po osnovu donacije iz 2017. godine. Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je finansiralo rekonstrukciju protupožarnog puta u iznosu od 113.719 KM. U skladu sa zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći, Društvo tokom korisnog vijeka trajanja sredstva priznaje prihod u visini obračunatog troška amortizacije.

7.2.4.2 Odgođene porezne obaveze

Odgođene porezne obaveze iskazane su u iznosu od 262.827 i odnose se na revalorizaciju građevinskih objekata.

7.2.4.3 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 5.379.260 KM, a odnose se na finansijske obaveze po amortizovanom trošku, obaveze za porez na dobit i ostale obaveze, uključujući razgraničenja.

Finansijske obaveze po amortizovanom trošku odnose se na obaveze prema dobavljačima (647.570 KM). Obaveze se odnose na ispostavljene fakture dobavljača za decembar 2024. godine, a izmirene su u januaru 2025. godine.

Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja odnose se na obaveze za: neto plaće (1.119.535 KM); porez na dohodak (94.902 KM); doprinose (1.113.276 KM); naknade topli obrok i prevoz (197.963 KM); obaveze za donacije (72.471 KM); obustave iz plaća zaposlenih (37.775 KM); za PDV (63.896 KM); naknade za šume (719.489 KM); nefakturisane sječe (433.489 KM).

Društvo na osnovu Zakona o šumama Hercegbosanske županije obračunava i uplaćuje naknade za korištenje šuma. Visina naknade za korištenje državnih šuma iznosi 9% od prihoda utvrđenog na osnovu realizovane godišnje količine sječe šumskih drvnih sortimenata računajući cijenu drveta na panju u skladu s cjenovnikom i realizovanim prihodom od prodaje nedrvnih šumskih proizvoda, od čega 1% uplaćuje na poseban račun Hercegbosanske županije, a 8% na namjenski račun jedinice lokalne samouprave na čijem području se ostvaruje prihod. Zakonom je definisano da se uplate ovih naknada za prvo polugodište tekuće godine uplaćuje do 31. jula, a za drugo polugodište najkasnije do 31. marta naredne godine. U toku izvještajne godine Društvo je na ime ovih naknada obračunalo 3.464.071 KM (384.897 KM – 1% i 3.079.174 KM – 8%) i uplatilo 3.668.633 KM (407.626 – 1% i 3.261.008 – 8%). Obavljenom revizijom utvrđeno je da su obaveze po osnovu naknade za korištenje šuma obračunate i plaćene u skladu sa Zakonom.

Društvo na kraju godine na osnovu primki od dobavljača za izvršenu sječu, a za koju nije ispostavljen račun, priznaje troškove sječe u periodu u kojem su nastali, i stvara obavezu za nefakturisanu sječu. Nakon ispostavljenog računa od dobavljača (u narednoj godini) smanjuje obavezu za nefakturisanu sječu i stvara obavezu prema dobavljaču.

7.2.5 Popis imovine i obaveza

Članom 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i članom 2. Pravilnika o popisu imovine i obaveza, rashodovanju i postupanju s kratkotrajnom i dugotrajnom imovinom¹⁶ propisano je da je pravno lice najmanje jednom godišnje dužno izvršiti popis imovine i obaveza s ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim.

¹⁶ Pravilnik o popisu imovine i obaveza, rashodovanju i postupanju s kratkotrajnom i dugotrajnom imovinom donesen je 24. 9. 2020. godine.

Uprava Društva je 21. 12. 2024. godine donijela odluke o imenovanju Centralne i 39 popisnih komisija koje će izvršiti popis imovine, sredstava, potraživanja i obaveza na 31. 12. 2024. godine po organizacijskim jedinicama. Centralna popisna komisija je u skladu sa Pravilnikom o popisu imovine i obaveza, rashodovanju i postupanju s kratkotrajnom i dugotrajnom imovinom utvrdila rokove za popis i dostavu popisnih listi Centralnoj popisnoj komisiji najkasnije do 10. 1. 2025. godine, na osnovu kojih je ona dužna sačiniti Elaborat o popisu i dostaviti ga Upravi Društva najkasnije do 30. 1. 2025. godine. Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat i dostavila ga Upravi 31. 1. 2025. godine. Uprava je Elaborat o izvršenom popisu imovine, sredstava i obaveza usvojila 27. 2. 2025. godine.

Izvršenim uvidom u pojedinačne popise utvrdili smo da je Popisna komisija za popis novčanih sredstava, vrijednosnih papira, potraživanja i obaveza sačinila dva zapisnika sa naznačenim datumom popisa 3. 2. 2025. godine. Nije sačinila popisnu listu pojedinačno po svim dobavljačima i kupcima, već su preuzeta u zbirnom iznosu stanja potraživanja i obaveza iz knjigovodstvene evidencije. Osim toga, nije izvršila popis obaveza po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih i ostalih obaveza (za donacije, obaveze za naknade članovima odbora, obaveze za PDV, obaveze po osnovu naknade za korištenje šuma, obaveze za nefakturisane sječe).

U izvještaju o izvršenom popisu drvnih sortimenata u Šumariji Tomislavgrad navedeno je da zbog nepovoljnih vremenskih prilika nije bilo moguće izvršiti inventuru u odjelima 1, 20, 25a (Šuica) i 2, 3/II, 240a, 40b, 70 i 79 (Vran-planina) pa je inventura napravljena po računovodstvenim knjigama. Komisija za popis zemljišta, građevinskih objekata i prometne infrastrukture je izvršenim popisom konstatovala da u pomoćnoj evidenciji stalnih sredstava nisu evidentirani izgrađeni kamionski putevi (šest komada), protivpožarni putevi (četiri komada), traktorski put (jedan komad), nadstrešnica (dva komada) i dala prijedlog da se izvrši knjigovodstveno evidentiranje ovih sredstava, a uvidom u naloge za knjiženje utvrdili smo da to nije izvršeno.

S obzirom na navedeno, ne možemo potvrditi da je popis imovine i obaveza proveden u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, odnosno provedenim popisom nije utvrđeno stvarno stanje obaveza i potraživanja, nije proveden sveobuhvatan popis zaliha drvnih sortimenata, nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja kamionskih puteva i građevinskih objekata.

Preporuka:

- ***popisom imovine i obaveza utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza za sve pozicije u finansijskim izvještajima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o popisu imovine i obaveza.***

7.3 IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA

U Izvještaju o gotovinskim tokovima iskazano je početno stanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata u iznosu od 13.579.283 KM i konačno stanje u iznosu od 10.863.280 KM, što za rezultat ima negativan novčani tok u iznosu od 2.716.003 KM. Izvještaj o gotovinskim tokovima sačinjen je u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.¹⁷

7.4 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U izvještaju o promjenama u kapitalu za 2024. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama usklađene su sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha. Izvještaj je sačinjen u skladu s Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 81/21 i 99/23

7.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Prema zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, bilješke sadrže dopunske informacije u odnosu na one prezentirane u izvještaju o finansijskom položaju, izvještaju o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama na kapitalu i izvještaju o novčanim tokovima. Bilješke sadrže tekstualni opis ili raščlanjivanje stavki prezentiranih u tim izvještajima, i informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uslove za priznavanje u tim izvještajima. Osim navedenog, i ostali Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja kao i članovi 23. i 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH sadrže zahtjeve za objavama u bilješkama uz finansijske izvještaje.

Bilješke uz finansijske izvještaje obavezno sadrže sljedeće: usvojene računovodstvene politike; iznos i prirodu pojedinih stavki prihoda ili rashoda izuzetne veličine ili pojave; ukupan iznos svih finansijskih obaveza, garancija ili nepredviđenih izdataka koji nisu uključeni u Bilans stanja; iznose koje pravno lice duguje i koji dospijevaju nakon više od pet godina, kao i ukupna dugovanja pravnog lica pokrivena instrumentima osiguranja pravnog lica uz nadoknadu prirode oblika osiguranja; iznos avansa i odobrenih kredita članovima uprave

Društvo pri sastavljanju finansijskih izvještaja nije objavilo dodatne informacije, koje nisu prezentirane nigdje drugo u finansijskim izvještajima, ali su relevantne za njihovo razumijevanje. U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), a nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja prema zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanje uz finansijske izvještaje.

Bilješke ne sadrže obrazloženje stanja sumnjivih i spornih potraživanja, što je obaveza propisana članom 23. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Osim toga, iako se dugotrajna imovina evidentira prema revalorizacionim iznosima, u Bilješkama je navedeno da je materijalna imovina iskazana po nabavnoj vrijednosti umanjena za akumuliranu amortizaciju. Nisu objavljene dodatne informacije o kretanju kumulativnih vrijednosnih usklađivanja, kao i kumulativna vrijednosna usklađivanja na početku i na kraju poslovne godine za dugotrajnu imovinu, što je trebalo objaviti s obzirom na to da, prema kriterijima razvrstavanja pravnih lica iz člana 5. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Društvo pripada kategoriji velikih pravnih lica.

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljene u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja, kao i članova 23. i 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- ***Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda, Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.***

8. JAVNE NABAVKE

Članom 13. Zakona o javnim nabavkama definisano je da svaki ugovorni organ donosi interni pravilnik kojim propisuje i uređuje organizaciju i efikasno vršenje nabavne funkcije. Pravilnik o nabavci roba, usluga i ustupanju radova, koji je donesen u 2015. godini, nije usklađen sa izmjenama Zakona o javnim nabavkama. **Društvo nije uskladilo interni pravilnik sa zakonskim propisima, iako je preporuka data u Pismu menadžmentu.**

Članom 13.a propisano je da ugovorni organ čiji je budžet za nabavke jednak ili viši od 1.000.000 KM internim aktom uređuje radno mjesto službenika za javne nabavke. **Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Društva nije sistematizovano radno mjesto službenika za javne nabavke.**

Plan javnih nabavki donesen je 13. 2. 2024. godine, ukupne procijenjene vrijednosti 21.364.582 KM,¹⁸ koji je objavljen na Portalu javnih nabavki. Međutim, tokom godine pokretani su pojedinačni postupci javnih nabavki, koji nisu predviđeni u planu, na osnovu posebnih odluka kojim se mijenja plan javnih nabavki. Članom 17. Zakona propisano je da ugovorni organ započinje postupak javne nabavke ako je predviđena u planu, a za nabavke koje nisu predviđene u planu ugovorni organ donosi posebnu odluku o pokretanju postupka kojom mijenja plan javnih nabavki te je, u skladu sa navedenim članom, dužan objaviti sve izmjene i dopune plana javnih nabavki na portalu. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da tokom 2024. godine Društvo nije sačinjavalo izmjene i dopune plana nabavki niti su objavljene posebne odluke o pokretanju, kojih je bilo 48 u toku revidirane godine. **Društvo nije donosilo izmjene i dopune Plana javnih nabavki, te na Portalu nisu objavljene sve izmjene i dopune u skladu sa članom 17. Zakona o javnim nabavkama.**

Prema prezentovanim podacima, Društvo je planiralo i provelo postupke:

Vrsta postupka	Planirane nabavke		Provedene nabavke			Revidirani uzorak	
	Broj postupaka	Iznos u KM	Broj postupaka	Iznos u KM	% u odnosu na plan	Broj postupaka	Iznos u KM
Direktni sporazum	68	351.321	32	132.386	37,7%	6	34.128
Konkurentski zahtjev	43	1.059.845	28	540.852	51,0%	4	142.670
Otvoreni postupak	37	23.424.797	36	14.901.798	63,6%	9	15.866.248
Pregovarački postupak bez objave obavještenja	1	22.601	1	16.000	70,8%	1	16.000
Ukupno	149	24.858.563	97	15.591.035	62,7%	21	16.059.046

Poređenjem dostavljenih podataka u tabelarnim pregledima o provedenim postupcima javnih nabavki sa izvještajem o ukupnom broju postupaka i ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora, utvrđeno je da su iskazani različiti podaci u dijelu realizacije provedenih javnih nabavki. Prema prezentovanim podacima, ne može se potvrditi tačna vrijednost realizacije planiranih javnih nabavki u toku 2024. godine, s obzirom na to da postoje značajna odstupanja u iskazanim vrijednostima zaključenih ugovora iz različitih izvora podataka koji su dostavljeni tokom obavljanja revizije.

Provedenom revizijom postupaka javnih nabavki utvrđene su sljedeće nepravilnosti:

- Članom 14a Zakona o javnim nabavkama definisana je obaveza prethodne provjere tržišta u svrhu pripreme nabavke i informisanja privrednih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi sa nabavkom, o čem se sačinjava pismena zabilješka o svim radnjama i postupcima koja se ulaže u predmet spisa. **Uvidom u uzorak otvorenih postupaka, konkurentskih zahtjeva i direktnih sporazuma utvrđeno je da Društvo nije vršilo prethodnu provjeru tržišta u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.**
- Planom javnih nabavki za 2024. godinu planirano je provođenje jednog postupka ustupanja usluga sječe, izrade i izvoza drvnih sortimenata sa zaključenjem okvirnog sporazuma procijenjene vrijednosti 9.016.514 KM. Društvo je postupak pokrenulo u februaru i zaključilo okvirne sporazuma u trajanju od godine dana za šest lotova sa više ponuđača.

¹⁸ Sve iskazane vrijednosti javnih nabavki su sa uključenim PDV-om.

Međutim, uvidom u prezentovane podatke, Društvo je u 2024. godini pokrenulo još pet otvorenih postupaka nabavke sječe, izrade i izvoza drvnih sortimenata i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti 1.218.617 KM koji nisu bili predviđeni Planom javnih nabavki.

- U Zakonu o javnim nabavkama su navedeni osnovni elementi ugovora/okvirnog sporazuma koji se, između ostalog, odnose na vrijednost ugovora, period trajanja/rok izvršenja, rok plaćanja itd. **Uvidom u zaključene ugovore nakon provedenih otvorenih postupaka sječe, izrade i izvoza drvnih sortimenata utvrđeno je da ugovorima nije iskazana ukupna vrijednost zaključenih ugovora, nego su definisane ugovorene količine neto mase i pojedinačna cijena po m³ neto mase.**
- Članom 9. Pravilnika o uspostavljanju i radu komisije za nabavke¹⁹ propisano je da komisija donosi Poslovnik o radu. **Provedenom revizijom utvrđeno je da Društvo u provođenju postupaka javnih nabavki imenuje komisije za javne nabavke, ali one nisu donosile poslovnik o radu prilikom provođenja postupaka.**
- Članom 75. stav 5) Zakona o javnim nabavkama omogućena je izmjena ugovora o nabavci bez provođenja novog postupka javne nabavke ako su kumulativno ispunjeni uslovi: da je do potrebe za izmjenom došlo zbog okolnosti koje pažljiv i savjestan ugovorni organ nije mogao predvidjeti, da se izmjenom ne mijenja cjelokupna priroda ugovora i da povećanje cijene nije veće od 30% vrijednosti prvobitnog ugovora. Na osnovu izvršenog pregleda dokumentacije o realizaciji ugovora o javnoj nabavci usluga za izradu šumskoprivredne osnove za šumskoprivredno područje „Bosansko Grahovo“, šumarije Bosansko Grahovo, zaključenog 11. 3. 2024. godine sa grupom ponuđača „Šuma plan“ d.o.o. Banja Luka i „Wald – projekat“ d.o.o. Bosanska Krupa, u vrijednosti od 466.745,00 KM, utvrđeno je da je Društvo zaključilo izmjene i dopune ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Ugovorom je bio definisan rok izvršenja usluga do 31. 8. 2024. godine. Dana 20. 1. 2025. godine zaključen je aneks (izmjena i dopuna) predmetnog ugovora kojim se rok izvršenja produžava do 30. 4. 2025. godine, na osnovu zahtjeva dobavljača od 15. 11. 2024. godine. U svom zahtjevu izvođač navodi razloge poput nepovoljnih vremenskih prilika, nemogućnosti izvođenja terenskih radova u periodu od marta do maja, te ograničen broj efektivnih radnih dana tokom proljeća, što je, po njihovom mišljenju, onemogućilo blagovremeno izvršenje ugovora. **S obzirom na to da je tenderskom dokumentacijom određen okvirni rok izvršenja usluga koji je ponuđač prihvatio, te je zahtjev za produženje roka sačinjen nakon isteka ugovorenog roka, nije moguće potvrditi da su kumulativno ispunjeni uslovi za izmjenu ugovora u skladu sa članom 75. Zakona o javnim nabavkama. Društvo je sačinilo obrazac praćenja realizacije zaključenih ugovora, ali u njemu nisu sadržani svi ugovori koji su zaključeni u 2024. godini. Također, iako je u obavezi u skladu sa članom 75. Zakona o javnim nabavkama, Društvo nije objavilo osnovne elemente ugovora za sve postupke javnih nabavki, kao i sve izmjene do kojih dođe u toku realizacije ugovora na portalu javnih nabavki.**
- Članom 4. stav 3. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda definisano je da stvarna nabavljena količina na osnovu zaključenog ugovora o javnoj nabavci i ugovora zaključenog na osnovu okvirnog sporazuma ne može biti manja ili veća od ugovorene količine. Izvršili smo uvid u realizaciju zaključenih ugovora za usluge sječe, izrade i izvoza drvnih sortimenata, i konstatovano je da su izvršene usluge u većem obimu od ugovorenih čak i do 34%. Kao primjere navodimo: Ugovor sa „Gradel“ d.o.o. Drvar za odjel 24, GJ Jadovnik Drvar, ugovoreno je 4.896 m³, a realizovano 6.578 m³, ili 1.682 m³ više od ugovorene količine drvene mase; Ugovor sa ZB „Mihaljević“ d.o.o. Kupres za odjel 34 i 35, GJ Ravašnica Raduša, ugovoreno 7.320 m³, a realizovano 8.277 m³, ili 957 m³ više od ugovorene količine drvene mase.

¹⁹ „Službeni glasnik BiH“, br. 103/14 i 49/23

Prema prezentiranim podacima, usluge sječe, izrade i izvoza realizovane su bez provedenih postupaka javne nabavke u vrijednosti od najmanje 526.322 KM. Sa izvođačima nisu zaključeni aneksi ugovora niti su pokrenuti novi postupci javne nabavke za količine drvne mase iznad ugovorenih, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda.

Na osnovu izvršene revizije konstatovano je da Društvo kod provedenih javnih nabavki nije postupalo u skladu sa Zakonom u dijelu sačinjavanja i objavljivanja izmjena i dopuna Plana javnih nabavki, provjere tržišta prije pokretanja postupaka javnih nabavki, sačinjavanja poslovnika o radu komisije, objavljivanja osnovnih elemenata ugovora o provedenim postupcima na portalu javnih nabavki i zaključivanja izmjena ugovora o nabavci bez provođenja novog postupka javne nabavke. Također, Društvo nije uskladilo Pravilnik o nabavkama sa Zakonom, te Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Društva nije sistematizovano radno mjesto službenika za javne nabavke.

Preporuke:

- *donijeti pravilnik o nabavkama usklađen sa Zakonom o javnim nabavkama, kao i poslovnik o radu komisije, te Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovati radno mjesto službenika za javne nabavke;*
- *redovno donositi izmjene i dopune Plana javnih nabavki, te ih objavljivati na Portalu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, vršiti prethodnu provjeru tržišta i objavljivati osnovne elemente ugovora o provedenim postupcima na Portalu;*
- *nabavke vršiti u skladu sa zaključenim ugovorima, a izmjene ugovora o nabavci zaključivati kada su za to ispunjeni uslovi propisani Zakonom o javnim nabavkama.*

9. SUDSKI SPOROVI

Prema prezentovanim podacima, Društvo je pokrenulo četiri spora ukupne vrijednosti od 499.943 KM. Tužbe su pokrenute u 2019. i 2020. godini radi naplate duga (potraživanja) od kupaca (šire pojašnjeno u tački 7.2.2.2 Izvještaja).

Odredbama MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina uređeni su i propisani računovodstvo i objavljivanje rezervisanja. MRS-om 37 definisano je da su rezervisanja obaveza neodređenog vremena ili iznosa, a može biti zakonska ili izvedena. Također, MRS 37 nalaže da rezervisanja treba priznati ako je vjerovatno da će podmirenje obaveze zahtijevati odliv resursa.

Rezervisanje se priznaje kada:

- subjekt ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat nekog prošlog događaja;
- je vjerovatno da će za izmirenje obaveze biti neophodan odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi;
- se može napraviti pouzdana procjena iznosa obaveze.

Protiv Društva pokrenuto je 27 sporova u vrijednosti 471.809 KM, od kojih se 25 odnosi na radne sporove. Društvo nije vršilo procjenu izdataka potrebnih za podmirivanje obaveza po osnovu pokrenutih sporova, a samim tim nije priznalo rezervisanja eventualne procijenjene vrijednosti potrebnih sredstava za njihovo podmirivanje, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.

Preporuka:

- *vršiti procjenu izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnje obaveza po sudskim sporovima, te priznati procijenjenu vrijednost rezervisanja u skladu s MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, s ciljem fer i istinitog prikazivanja finansijskog položaja i rezultata poslovanja.*

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2024. godinu Društvo je 11. 8. 2025. godine dostavilo komentar, u kojem je navelo da je saglasno sa Nacrtom izvještaja.

Reviziju Šumskog gospodarskog društva „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres obavio je revizorski tim u sastavu: Nermina Mahmutović – voditeljica tima, i Ajla Kurbašić – članica tima.

Voditeljica tima

Nermina Mahmutović, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom
državnom vlasništvu**

Belma Mušinović, s. r.

V. PRILOZI

- 1. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

ŠGD HERCEGBOSANSKE ŠUME D.O.O.

Naziv pravne osobe

Kupres, SPLITSKA BB

Sjedište i adresa pravne osobe

Sječa drva (iskorištavanje šuma)

Djelatnost

ZiraatBank BH d.d. Sarajevo

Naziv banke

1862010310642375

Broj računa

4281038670003

Identifikacijski broj za izravne poreze

281038670003

Identifikacijski broj za neizravne poreze

02.20

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

052

Šifra općine

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD
(RAČUN DOBITI I GUBITKA)

za razdoblje od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	RAČUN DOBITI I GUBITKA				
A.	Prihodi iz ugovora s kupcima (202+206+210)		201	45.661.219	44.999.394
1.	Prihodi iz ugovora s povezanim stranama (203 do 205)		202	0	0
1.1.	Prihodi od prodaje robe		203	0	0
1.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		204	0	0
1.3.	Prihodi od pruženih usluga		205	0	0
2.	Prihodi iz ugovora s nepovezanim stranama na domaćem tržištu (207 do 209)		206	45.661.219	44.999.394
2.1.	Prihodi od prodaje robe		207	18.225	16.640
2.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		208	45.586.714	44.972.181
2.3.	Prihodi od pruženih usluga		209	56.280	10.573
3.	Prihodi iz ugovora s nepovezanim stranama na inozemnom tržištu (211 do 213)		210	0	0
3.1.	Prihodi od prodaje robe		211	0	0
3.2.	Prihodi od prodaje gotovih proizvoda		212	0	0
3.3.	Prihodi od pruženih usluga		213	0	0
B.	Ostali prihodi i dobici (215+230+241+242+243+244+245+246+247+251)		214	564.470	323.385
1.	Dobici od dugoročne nefinancijske imovine (216 do 229)		215	0	22.040
1.1.	Neto dobici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		216	0	0

1196247835

Kontrolni broj: 1196247835

str. 1 od 5

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		217	0	0
1.3.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nije bilo postojećih revalorizacijskih rezervi		218	0	0
1.4.	Neto dobiti od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		219	0	0
1.5.	Neto povećanja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		220	0	0
1.6.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		221	0	0
1.7.	Neto dobiti od otuđenja nematerijalne imovine		222	0	22.040
1.8.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		223	0	0
1.9.	Neto dobiti od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		224	0	0
1.10.	Neto dobiti od otuđenja biološke imovine		225	0	0
1.11.	Neto povećanja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		226	0	0
1.12.	Neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti biološke imovine		227	0	0
1.13.	Neto dobiti od dugoročne imovine namijenjene prodaji		228	0	0
1.14.	Ostali neto dobiti od otpuštanja ranije priznatih gubitaka od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinancijske imovine		229	0	0
2.	Dobici od financijske imovine (231 do 240)		230	0	0
2.1.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od financijske imovine po amortizovanom trošku		231	0	0
2.2.	Neto otpuštanja ranije priznatih kreditnih gubitaka od financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		232	0	0
2.3.	Neto dobiti od prestanka priznavanja financijske imovine po amortizovanom trošku		233	0	0
2.4.	Neto dobiti od modifikacija financijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		234	0	0
2.5.	Neto dobiti od otuđenja financijske imovine po amortizovanom trošku		235	0	0
2.6.	Neto povećanja vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		236		0
2.7.	Neto dobiti od otuđenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		237	0	0
2.8.	Neto dobiti od otuđenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		238	0	0
2.9.	Neto dobiti od reklasifikacija financijske imovine između poslovnih modela		239	0	0
2.10	Ostali neto dobiti od financijske imovine		240	0	0
3.	Neto otpuštanja rezerviranja		241	0	0
4.	Neto dobiti od trgovanja derivatima		242	26.274	0
5.	Prihodi od prodaje materijala, neto		243	0	0
6.	Viškovi i ostala pozitivna usklađenja zaliha		244	0	0
7.	Prihodi od dividendi		245	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Udio u dobiti pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		246		0
9.	Financijski prihodi (248+249+250)		247	105.133	4.704
9.1.	Prihodi od kamata		248	105.133	4.704
9.2.	Neto pozitivne tečajne razlike		249	0	0
9.3.	Ostali financijski prihodi		250	0	0
10.	Ostali prihodi i dobici		251	433.063	296.641
C.	Ukupno prihodi (201+214)		252	46.225.689	45.322.779
D.	Poslovni rashodi (254+255+256+257+258+262+269+270)		253	45.498.908	43.639.899
1.	Nabavna vrijednost prodane robe		254	15.291	10.367
2.	Promjene u zalihama gotovih proizvoda, poluproizvoda i proizvodnje u tijeku, neto (+) / (-)		255	-1.015.063	-400.787
3.	Troškovi sirovina i materijala		256	311.747	549.754
4.	Troškovi energije i goriva		257	799.607	840.238
5.	Troškovi plaća i ostalih osobnih primanja (259 do 261)		258	29.505.674	27.545.763
5.1.	Bruto plaće zaposlenih		259	24.809.285	23.216.474
5.2.	Ostale naknade zaposlenih		260	4.470.694	4.133.965
5.3.	Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora		261	225.695	195.324
6.	Amortizacija (263 do 268)		262	2.004.638	2.058.244
6.1.	Nekretnine, postrojenja i oprema		263	1.512.632	1.533.555
6.2.	Investicijske nekretnine		264	229.374	312.791
6.3.	Imovina s pravom korištenja		265	0	0
6.4.	Nematerijalna imovina		266	262.632	211.898
6.5.	Biološka imovina		267	0	0
6.6.	Ostala dugoročna imovina po osnovi ugovora s kupcima		268	0	0
7.	Troškovi primljenih usluga		269	13.213.202	12.425.769
8.	Ostali poslovni rashodi i troškovi		270	663.812	610.551
E.	Ostali rashodi i gubici (272+287+298+299+300+301+302+303+304+308)		271	346.880	242.906
1.	Gubici od dugoročne nefinancijske imovine (273 do 286)		272	2.437	0
1.1.	Neto gubici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme		273	2.437	0
1.2.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		274	0	0
1.3.	Neto gubici od promjene revalorizovane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za koje nema postojećih revalorizacijskih rezervi		275	0	0
1.4.	Neto gubici od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine		276	0	0
1.5.	Neto smanjenja vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine koja se vode po fer vrijednosti		277	0	0
1.6.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti investicijskih nekretnina		278	0	0
1.7.	Neto gubici od otuđenja nematerijalne imovine		279	0	0
1.8.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti nematerijalne imovine		280	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.9.	Neto gubici od prestanka priznavanja imovine s pravom korištenja		281	0	0
1.10.	Neto gubici od otuđenja biološke imovine		282	0	0
1.11.	Neto smanjenja vrijednosti biološke imovine koja se vodi po fer vrijednosti		283	0	0
1.12.	Neto gubici od umanjenja vrijednosti biološke imovine		284	0	0
1.13.	Neto gubici od dugoročne imovine namijenjene prodaji		285	0	0
1.14.	Ostali netto gubici od umanjenja vrijednosti dugoročne nefinancijske imovine		286	0	0
2.	Gubici od financijske imovine (288 do 297)		287	0	0
2.1.	Neto kreditni gubici od financijske imovine po amortizovanom trošku		288	0	0
2.2.	Neto kreditni gubici od financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		289	0	0
2.3.	Neto gubici od prestanka priznavanja financijske imovine po amortizovanom trošku		290	0	0
2.4.	Neto gubici od modifikacija financijske imovine po amortizovanom trošku koje nisu rezultirale prestankom priznavanja		291	0	0
2.5.	Neto gubici od otuđenja financijske imovine po amortizovanom trošku		292	0	0
2.6.	Neto smanjenja vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		293	0	0
2.7.	Neto gubici od otuđenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		294	0	0
2.8.	Neto gubici od otuđenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		295	0	0
2.9.	Neto gubici od reklasifikacija financijske imovine između poslovnih modela		296	0	0
2.10.	Ostali netto gubici od financijske imovine		297	0	0
3.	Troškovi rezerviranja, neto		298	0	0
4.	Neto gubici od trgovanja derivatima		299	0	0
5.	Rashodi od prodaje materijala, neto		300	0	0
6.	Manjkovi i ostala negativna usklađenja zaliha		301	0	0
7.	Udio u gubitku pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		302		0
8.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		303	0	0
9.	Financijski rashodi (305 do 307)		304	37.364	1.659
9.1.	Rashodi od kamata		305	37.335	1.652
9.2.	Neto negativne tečajne razlike		306	29	7
9.3.	Ostali financijski rashodi		307	0	0
10.	Ostali rashodi i gubici		308	307.079	241.247
F.	Ukupno rashodi (253+271)		309	45.845.788	43.882.805
G.	Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (252-309)		310	379.901	1.439.974
H.	Gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (309-252)		311	0	0
I.	Porez na dobit (313+314)		312	88.335	208.232
1.	Tekući porez na dobit		313	88.335	208.232
2.	Odgodeni porez na dobit (315-316+317-318)		314	0	0
2.1.	Efekat smanjenja odgođene porezne imovine		315	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
2.2.	Efekat povećanja odgođene porezne imovine		316	0	0
2.3.	Efekat povećanja odgođenih poreznih obveza		317	0	0
2.4.	Efekat smanjenja odgođenih poreznih obveza		318	0	0
J.	Dobit iz redovnog poslovanja (310-312)		319	291.566	1.231.742
K.	Gubitak iz redovnog poslovanja (311+312)		320	0	0
L.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja		321	0	0
M.	Dobit (319+321)		322	291.566	1.231.742
N.	Gubitak (320-321)		323	0	0
	IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU				
O.	Ostali ukupni rezultat (325+331)		324	0	0
1.	Stavke koje mogu biti reklasificirane u račun dobiti i gubitka (326+327+328+329-330)		325	0	0
1.1.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		326	0	0
1.2.	Efekti proistekli iz transakcija zaštite ("hedging")		327	0	0
1.3.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		328	0	0
1.4.	Ostale stavke koje mogu biti reklasificirane u račun dobiti i gubitka		329	0	0
1.5.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		330	0	0
2.	Stavke koje neće biti reklasificirane u račun dobiti i gubitka (332+333+334+335+336+337-338)		331	0	0
2.1.	Revalorizacija zemljišta i građevina		332	0	0
2.2.	Povećanje/(smanjenje) fer vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		333	0	0
2.3.	Aktuarski dobici/(gubici) od planova definiranih primanja		334	0	0
2.4.	Dobici ili gubici po osnovi preračunavanja finansijskih izvještaja inozemnog poslovanja		335	0	0
2.5.	Udio u ostalom ukupnom rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela		336	0	0
2.6.	Ostale stavke koje neće biti reklasificirane u račun dobiti i gubitka		337	0	0
2.7.	Porez na dobit koji se odnosi na ove stavke		338	0	0
P.	UKUPNI REZULTAT (322-323+324)		339	291.566	1.231.742
	Zarada po dionici				
	a) Osnovna zarada po dionici		340	0	0
	b) Razrijeđena zarada po dionici		341	0	0
	Dobit/(gubitak) koja pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		342	291.566	1.231.742
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		343		0
	Ukupni rezultat koji pripada:				
	a) Vlasnicima matičnog društva		344	291.566	1.231.742
	b) Vlasnicima manjinskih interesa		345		0

Kupres, 27.02.2025.

Mjesto i datum

TURALIJA (JURE) IVANKA

Certificirani računovođa

4542/5

M.P.

Nikola Perković

Direktor

Kontrolni broj: 1196247835

str. 5 od 5

ŠGD HERCEGBOSANSKE ŠUME D.O.O.

Naziv pravne osobe

Kupres, SPLITSKA BB

Sjedište i adresa pravne osobe

Sječa drva (iskorištavanje šuma)

Djelatnost

ZiraatBank BH d.d. Sarajevo

Naziv banke

1862010310642375

Broj računa

4281038670003

Identifikacijski broj za izravne poreze

281038670003

Identifikacijski broj za neizravne poreze

02.20

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

052

Šifra općine

**IZVJEŠTAJ O FINACIJSKOM POLOŽAJU NA KRAJU RAZDOBLJA
(BILANCA STANJA)
na dan 31.12.2024. godine**

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
	IMOVINA				
A.	Dugoročna imovina (002+009+014+015+020+021+022+023+024+025+028+033+034)		001	17.676.761	17.918.193
1.	Nekretnine, postrojenja i oprema (003 do 008)		002	14.827.374	15.177.200
1.1.	Zemljište		003	851.390	851.391
1.2.	Građevinski objekti		004	9.956.774	10.453.248
1.3.	Postrojenja, oprema i namještaj		005	249.621	335.034
1.4.	Transportna sredstva		006	1.627.374	1.855.524
1.5.	Ostala dugoročna materijalna imovina		007	25.747	19.482
1.6.	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi		008	2.116.468	1.662.521
2.	Imovina s pravom korištenja (010 do 013)		009	0	0
2.1.	Zemljište		010	0	0
2.2.	Građevinski objekti		011	0	0
2.3.	Postrojenja i oprema		012	0	0
2.4.	Nematerijalna imovina		013	0	0
3.	Ulaganja u investicijske nekretnine		014	1.617.692	1.713.319
4.	Nematerijalna imovina (016 do 019)		015	1.198.266	994.246
4.1.	Kapitalizirana ulaganja u razvoj		016	0	0
4.2.	Koncesije, patent, licence i druga prava		017	0	0
4.3.	Ostala nematerijalna imovina		018	1.098.534	881.808
4.4.	Nematerijalna imovina u pripremi		019	99.732	112.438

1075748013

Kontrolni broj: 1075748013

str. 1 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
5.	Biološka imovina		020	0	0
6.	Ulaganja u zavisne subjekte		021	0	0
7.	Ulaganja u pridružene subjekte		022	0	0
8.	Ulaganja u zajedničke poduhvate		023	0	0
9.	Goodwill		024	0	0
10.	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (026+027)		025	0	0
10.1.	Ulaganja u instrumente kapitala		026	0	0
10.2.	Obveznice, dani krediti i ostali dužnički instrumenti		027	0	0
11.	Financijska imovina po amortizovanom trošku (029 do 032)		028	0	0
11.1.	Depoziti kod banaka		029	0	0
11.2.	Dani krediti		030	0	0
11.3.	Obveznice		031	0	0
11.4.	Ostala financijska imovina po amortizovanom trošku		032	0	0
12.	Potraživanja po financijskim najmovima		033	0	0
13.	Ostala imovina i potraživanja		034	33.429	33.428
B.	Odgođena porezna imovina		035	38.608	39.647
C.	Kratkoročna imovina (037+043+044+045+049+054+055+056+057+058+059)		036	21.300.770	22.291.252
1.	Zalihe (038 do 042)		037	2.140.868	1.043.523
1.1.	Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar		038	246.349	164.011
1.2.	Proizvodnja u tijeku, poluproizvodi i nedovršene usluge		039	427.546	566.535
1.3.	Gotovi proizvodi		040	1.466.112	312.060
1.4.	Roba		041	861	917
1.5.	Dani avansi		042	0	0
2.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja		043	0	0
3.	Ugovorna imovina		044	0	0
4.	Potraživanja od kupaca (046 do 048)		045	8.086.836	7.528.165
4.1.	Kupci - povezane strane		046	0	0
4.2.	Kupci u zemlji		047	8.086.836	7.528.165
4.3.	Kupci u inozemstvu		048	0	0
5.	Ostala financijska imovina po amortizovanom trošku (050 do 053)		049	0	0
5.1.	Depoziti kod banaka		050	0	0
5.2.	Dani krediti		051	0	0
5.3.	Obveznice		052	0	0
5.4.	Ostala financijska imovina po amortizovanom trošku		053	0	0
6.	Potraživanja po financijskim najmovima		054	0	0
7.	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobiti ili gubitku		055	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
8.	Derivatni finansijski instrumenti		056	0	0
9.	Novac i novčani ekvivalenti (isključujući prekoračenja po bankovnim računima)		057	10.863.280	13.579.283
10.	Akontacije poreza na dobit		058	176.526	55.473
11.	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja		059	33.260	84.808
D.	UKUPNO IMOVINA (001+035+036)		060	39.016.139	40.249.092
E.	IZVANBILANČNA EVIDENCIJA		061	0	0
F.	UKUPNO IMOVINA I IZVANBILANČNA EVIDENCIJA (060+061)		062	39.016.139	40.249.092
	KAPITAL				
1.	Vlasnički kapital (102-103+104+105+106)		101	30.741.117	30.741.117
1.1.	Dionički kapital		102	0	0
1.2.	Otkupljene vlastite dionice		103	0	0
1.3.	Udjeli članova društva s ograničenom odgovornošću		104	30.741.117	30.741.117
1.4.	Državni kapital		105	0	0
1.5.	Ostali oblici vlasničkog kapitala		106	0	0
2.	Dionička premija		107	0	0
3.	Rezerve (109+110)		108	980.109	733.761
3.1.	Statutarne rezerve		109	980.109	733.761
3.2.	Ostale rezerve		110	0	0
4.	Revalorizacijske rezerve (112+113+114)		111	2.365.440	2.571.876
4.1.	Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		112	2.365.440	2.571.876
4.2.	Revalorizacijske rezerve za finansijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		113	0	0
4.3.	Ostale revalorizacijske rezerve		114	0	0
5.	Dobit (116+117)		115	833.731	1.544.533
5.1.	Akumulirana, neraspoređena dobit iz prethodnih razdoblja		116	542.165	312.791
5.2.	Dobit tekućeg razdoblja		117	291.566	1.231.742
6.	Gubitak (119+120)		118	1.654.606	2.050.000
6.1.	Akumulirani, nepokriveni gubici iz prethodnih razdoblja		119	1.654.606	2.050.000
6.2.	Gubitak tekućeg razdoblja		120	0	0
7.	Kapital koji pripada vlasnicima matičnog društva (101+107+108+111+115-118)		121	33.265.791	33.541.287
8.	Kapital koji pripada vlasnicima manjinskih interesa		122		0
A.	UKUPNO KAPITAL (121+122)		123	33.265.791	33.541.287
	OBVEZE				
B.	Dugoročne obveze (125+130+131+132)		124	108.261	114.987
1.	Financijske obveze po amortizovanom trošku (126+127+128+129)		125	0	0
1.1.	Obveze po uzetim kreditima		126	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6
1.2.	Obveze po osnovi najmov		127	0	0
1.3.	Obveze po izdanim dužničkim instrumentima		128	0	0
1.4.	Ostale financijske obveze po amortizovanom trošku		129	0	0
2.	Odgođeni prihod		130	69.653	75.340
3.	Rezerviranja		131	0	0
4.	Ostale obveze, uključujući i razgraničenja		132	38.608	39.647
C.	Odgođene porezne obveze		133	262.827	285.764
D.	Kratkoročne obveze (135+142+143+144+145+146+147)		134	5.379.260	6.307.054
1.	Financijske obveze po amortizovanom trošku (136+137+138+139+140+141)		135	647.570	715.312
1.1.	Obveze prema dobavljačima		136	647.570	715.312
1.2.	Ugovorne obveze		137	0	0
1.3.	Obveze po uzetim kreditima		138	0	0
1.4.	Obveze po osnovi najmov		139	0	0
1.5.	Obveze po izdanim dužničkim instrumentima		140	0	0
1.6.	Ostale financijske obveze po amortizovanom trošku		141	0	0
2.	Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		142	0	0
3.	Derivatni financijski instrumenti		143	0	0
4.	Odgođeni prihod		144	0	99.835
5.	Rezerviranja		145	0	0
6.	Obveze za porez na dobit		146	88.335	208.232
7.	Ostale obveze, uključujući i razgraničenja		147	4.643.355	5.283.675
E.	UKUPNO OBVEZE (124+133+134)		148	5.750.348	6.707.805
F.	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE (123+148)		149	39.016.139	40.249.092
G.	IZVANBILANČNA EVIDENCIJA		150	0	0
H.	UKUPNO KAPITAL, OBVEZE I IZVANBILANČNA EVIDENCIJA (149+150)		151	39.016.139	40.249.092

Kupres, 27.02.2025.

Mjesto i datum

TURALIJA (JURE) IVANKA

Certificirani računovoda

4542/5

Broj licencije

Nikola Perković

Direktor

M.P.

Kontrolni broj: 1075748013

str. 4 od 4

ŠGD HERCEGBOSANSKE ŠUME D.O.O.

Naziv pravne osobe

Kupres, SPLITSKA BB

Sjedište i adresa pravne osobe

Sječa drva (iskorištavanje šuma)

Djelatnost

ZiraatBank BH d.d. Sarajevo

Naziv banke

1862010310642375

Broj računa

4281038670003

Identifikacijski broj za izravne poreze

281038670003

Identifikacijski broj za neizravne poreze

02.20

Šifra djelatnosti po KDBiH 2010

052

Šifra općine

**IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
(IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA)**

(Indirektna metoda)

za razdoblje od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

- u KM -

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI					
1.1.	Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		(+)(-)	501	379.901	1.439.974
1.2.	Usklađenja:					
1.2.1.	Amortizacija		(+)	502	2.004.638	2.058.244
1.2.2.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme, neto		(+)(-)	503	2.437	0
1.2.3.	(Dobit)/gubitak od otuđenja ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	504	0	0
1.2.4.	(Dobit)/gubitak od otuđenja nematerijalne imovine, neto		(+)(-)	505	0	-22.040
1.2.5.	(Dobit)/gubitak od dugoročne imovine namijenjene prodaji, neto		(+)(-)	506	0	0
1.2.6.	Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	507	0	0
1.2.7.	Umanjenje vrijednosti investicijskih nekretnina		(+)	508	0	0
1.2.8.	Umanjenje vrijednosti nematerijalne imovine		(+)	509	0	0
1.2.9.	Efekti promjene fer vrijednosti ulaganja u investicijske nekretnine, neto		(+)(-)	510	0	0
1.2.10.	Efekti promjene fer vrijednosti biološke imovine, neto		(+)(-)	511	0	0
1.2.11.	Efekti promjene vrijednosti instrumenata kapitala po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		(+)(-)	512	0	0
1.2.12.	(Dobit)/gubitak od prodaje dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	513	0	0

1730949338

Kontrolni broj: 1730949338

str. 1 od 4

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
1.2.13.	(Otpuštanje)/Ispravak vrijednosti za gubitke od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, neto		(+)(-)	514	0	0
1.2.14.	(Otpuštanje)/Ispravak vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto		(+)(-)	515	0	0
1.2.15.	(Otpuštanje)/Ispravak vrijednosti za gubitke od ugovorne imovine, neto		(+)(-)	516	0	0
1.2.16.	(Otpuštanje)/Ispravak vrijednosti za gubitke od ostale financijske imovine po amortizovanom trošku, neto		(+)(-)	517	0	0
1.2.17.	Viškovi, manjkovi, otpisi i prilagođavanje vrijednosti zaliha, neto		(+)(-)	518	0	0
1.2.18.	Otpisane obveze		(-)	519	0	0
1.2.19.	(Otpuštanje)/dodatno priznata rezerviranja, neto		(+)(-)	520	0	0
1.2.20.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata		(+)(-)	521	0	0
1.2.21.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a		(+)	522	0	0
1.2.22.	Prihod od dividendi priznat u računu dobiti i gubitka		(-)	523	0	0
1.2.23.	Prihodi od kamata i financijskog najma priznati u računu dobiti i gubitka		(-)	524	-105.133	-4.704
1.2.24.	Financijski rashodi priznati u računu dobiti i gubitka		(+)	525	37.364	1.659
1.3.	Promjene u obrtnom kapitalu					
1.3.1.	Smanjenje/(povećanje) zaliha		(+)(-)	526	-1.097.345	-410.226
1.3.2.	Smanjenje/(povećanje) potraživanja od kupaca		(+)(-)	527	-558.671	-4.125.810
1.3.3.	Smanjenje/(povećanje) ostale imovine i potraživanja		(+)(-)	528	51.547	-9.268
1.3.4.	Smanjenje/(povećanje) ugovorne imovine		(+)(-)	529	0	0
1.3.5.	Povećanje/(smanjenje) obveza prema dobavljačima		(+)(-)	530	1.250.136	-248.726
1.3.6.	Povećanje/(smanjenje) ostalih obveza		(+)(-)	531	-2.693.657	-1.908.201
1.3.7.	Povećanje/(smanjenje) ugovornih obveza		(+)(-)	532	0	0
1.4.	Plaćeni porez na dobit		(-)	533	-176.527	0
A.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u poslovnim aktivnostima (501 do 533)		(+)(-)	534	-905.310	-3.229.098
2.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI					
2.1.	Odljevi po osnovi kupovine nekretnina, postrojenja i opreme		(-)	535	-1.317.878	0
2.2.	Priljevi po osnovi prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(+)	536	0	0
2.3.	Odljevi po osnovi kupovine investicijskih nekretnina		(-)	537	0	0
2.4.	Priljevi po osnovi prodaje investicijskih nekretnina		(+)	538	0	0
2.5.	Odljevi po osnovi kupovine nematerijalne imovine		(-)	539	0	0
2.6.	Priljevi po osnovi prodaje nematerijalne imovine		(+)	540	0	0
2.7.	Odljevi po osnovi kupovine biološke imovine		(-)	541	0	0
2.8.	Priljevi po osnovi prodaje biološke imovine		(+)	542	0	0
2.9.	Priljevi po osnovi prodaje dugoročne imovine namijenjene prodaji		(+)	543	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
2.10.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(-)	544	0	0
2.11.	Priljevi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat		(+)	545	0	0
2.12.	Ulaganja u finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		(-)	546	0	0
2.13.	Priljevi od finansijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		(+)	547	0	0
2.14.	Ulaganja u ostalu finansijsku imovinu po amortizovanom trošku		(-)	548	0	0
2.15.	Priljevi od ostale finansijske imovine po amortizovanom trošku		(+)	549	0	0
2.16.	Primljena kamata i prihod od finansijskog najma		(+)	550	105.133	0
2.17.	Naplaćena potraživanja od finansijskog najma		(+)	551	0	0
2.18.	Naplaćena potraživanja od finansijskog podnajma		(+)	552	0	0
2.19.	Kupovina udjela u zavisnim društvima		(-)	553	0	0
2.20.	Priljevi od otuđenja udjela u zavisnim društvima		(+)	554	0	0
2.21.	Kupovina udjela u pridruženim društvima		(-)	555	0	0
2.22.	Priljevi od otuđenja udjela u pridruženim društvima		(+)	556	0	0
2.23.	Kupovina udjela u zajedničkim poduhvatima		(-)	557	0	0
2.24.	Priljevi od otuđenja udjela u zajedničkim poduhvatima		(+)	558	0	0
2.25.	Primljene dividende		(+)	559	0	0
2.26.	Priljevi po osnovi trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(+)	560	0	0
2.27.	Odljevi po osnovi trgovanja derivatnim finansijskim instrumentima		(-)	561	0	0
2.28.	Ostali priljevi iz ulagačkih aktivnosti		(+)	562	0	0
2.29.	Ostali odljevi iz ulagačkih aktivnosti		(-)	563	0	0
B.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u ulagačkim aktivnostima (535 do 563)		(+) (-)	564	-1.212.745	0
3.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI					
3.1.	Priljevi od emisije dionica/uplaćeni vlasnički kapital		(+)	565	0	0
3.2.	Stjecanje vlastitih dionica		(-)	566	0	0
3.3.	Priljevi od prodaje stečenih vlastitih dionica		(+)	567	0	0
3.4.	Isplaćene dividende		(-)	568	-597.948	0
3.5.	Priljevi od uzetih kredita		(+)	569	0	0
3.6.	Otplata glavnice uzetih kredita		(-)	570	0	0
3.7.	Otplata kamate po uzetim kreditima		(-)	571	0	0
3.8.	Otplata glavnice po najmovima		(-)	572	0	0
3.9.	Otplata kamate po najmovima		(-)	573	0	0
3.10.	Priljevi po osnovi izdanih dužničkih instrumenata		(+)	574	0	0
3.11.	Odljevi po osnovi otplate izdanih dužničkih instrumenata		(-)	575	0	0
3.12.	Ostali priljevi iz finansijskih aktivnosti		(+)	576	0	0
3.13.	Ostali odljevi iz finansijskih aktivnosti		(-)	577	0	0

Redni broj	Pozicija	Bilješka	Oznaka (+)/(-)	Oznaka za AOP	Od 01.01. do 31.12. tekuće godine	Od 01.01. do 31.12. prethodne godine
1	2	3	4	5	6	7
C.	Neto gotovinski tok koji je generisan/(korišten) u finansijskim aktivnostima (565 do 577)		(+)(-)	578	-597.948	0
4.	NETO POVEĆANJE/(SMANJENJE) GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA (A+B+C)		(+)(-)	579	-2.716.003	-3.229.098
5.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA		(+)(-)	580	13.579.283	16.808.381
6.	EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA GOTOVINE I GOTOVINSKIH EKVIVALENATA		(+)(-)	581	0	0
7.	GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA (4+5+6)		(+)(-)	582	10.863.280	13.579.283

Kupres, 27.02.2025.

Mjesto i datum

TURALIJA (JURE) IVANKA

Certificirani računovođa

4542/5

Broj licencije

M.P.

Nikola Perković

Direktor

ŠGD HERCEGBOSANSKE ŠUME D.O.O.

Naziv pravne osobe

Kupres, SPLITSKA BB

Sjedište i adresa pravne osobe

Sječa drva (iskorištavanje šuma)

Djelatnost

ZiraatBank BH d.d. Sarajevo

Naziv banke

1862010310642375

Broj računa

4281038670003

Identifikacijski broj za izravne poreze

281038670003

Identifikacijski broj za neizravne poreze

02.20

Šifra djelatnosti po KDBIH 2010

052

Šifra općine

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

od 01.01.2024. do 31.12.2024. godine

Kupres

Mjesto

TURALIJA (JURE) IVANKA

Certificirani računovoda

4542/5

Broj licencije

Nikola Perković

Direktor

27.02.2025.

Datum

063/344-151

Kontakt

18191964665549659

Kontrolni broj: 18191964665549659

str. 1 od 2

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

za razdoblje koji završava na dan 31.12.2024. godine

VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Oznaka za AOP	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG DRUŠTVIA						Akumulirana neraspoređena dobit/ (nepokriveni gubitak)	UKUPNO (3+4+5+6+7+8+9)	KAPITAL KOJI PRIPADA VLASNICIMA MANJINSKIH INTERESA	UKUPNI KAPITAL (10+11)
		Dionički kapital									
		Vlasnički udjeli	Dionička premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacijske rezerve za financijsku imovinu mjerenu po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Ostale revalorizacijske rezerve				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Stanje na dan 31.12.2022. godine	901	30.741.117	0	679.024	3.170.431	0	0	-1.926.318	32.664.254		
2. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	902	0	0	0	0	0	0	0	0		
3. Efekti retroaktivnog prepravljanja iznosa priznatih u skladu s MRS 8	903	0	0	0	0	0	0	0	0		
4. Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2022., odnosno 01.01.2023. (901+902+903)	904	30.741.117	0	679.024	3.170.431	0	0	-1.926.318	32.664.254		
5. Dobit/(gubitak) za razdoblje	905	0	0	0	0	0	0	1.231.742	1.231.742		
6. Ostali ukupni rezultat za razdoblje	906	0	0	0	0	0	0	0	0		
7. Ukupni rezultat (905+906)	907	0	0	0	0	0	0	1.231.742	1.231.742		
8. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	908	0	0	0	0	0	0	0	0		
9. Stjecanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	909	0	0	0	0	0	0	0	0		
10. Objavljene dividende	910	0	0	0	0	0	0	0	0		
11. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokriće gubitka	911	0	0	0	0	0	0	189.109	189.109		
12. Ostale promjene	912	0	0	54.737	-598.555	0	0	0	-543.818		
13. Stanje na dan 31.12.2023. godine (904+907+908-909-910+911+912)	913	30.741.117	0	733.761	2.571.876	0	0	-505.467	33.541.287		
14. Efekti retroaktivne primjene promjena računovodstvenih politika	914	0	0	0	0	0	0	0	0		
15. Efekti retroaktivnog prepravljanja iznosa priznatih u skladu s MRS 8	915	0	0	0	0	0	0	0	0		
16. Ponovo iskazano stanje na početku razdoblja 01.01.2024. godine (913+914+915)	916	30.741.117	0	733.761	2.571.876	0	0	-505.467	33.541.287		
17. Dobit/(gubitak) za godinu	917	0	0	0	0	0	0	291.566	291.566		
18. Ostali ukupni rezultat za godinu	918	0	0	0	0	0	0	0	0		
19. Ukupni rezultat (917+918)	919	0	0	0	0	0	0	291.566	291.566		
20. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja vlasničkog kapitala	920	0	0	0	0	0	0	0	0		
21. Stjecanje vlastitih dionica i drugi oblici smanjenja vlasničkog kapitala	921	0	0	0	0	0	0	0	0		
22. Objavljene dividende	922	0	0	0	0	0	0	0	0		
23. Drugi oblici rasporeda dobiti i pokriće gubitka	923	0	0	0	0	0	0	-606.974	-606.974		
24. Ostale promjene	924	0	0	246.348	-206.436	0	0	0	39.912		
25. Stanje na kraju razdoblja na dan 31.12.2024. godine (916+919+920-921-922+923+924)	925	30.741.117	0	980.109	2.365.440	0	0	-820.875	33.265.791		

Kontrolni broj: 18191964665549659

str. 2 od 2

ŠUMSKO GOSPODARSKO DRUŠTVO

"HERCEGBOSANSKE ŠUME" d.o.o. KUPRES

Direkcija Kupres
Splitska 7
tel: +387 34/274-801
fax: +387 34/274-800

ASA BANKA D.D.
ZIRAAT BANK BH D.D.
UNICREDIT BANK D.D.
INTESA SANPAOLO BANKA
ADDIKO BANK D.D.
Identifikacijski broj:
Br. u registru PDV-a:
Br. rješenja upisa u sudski registar:

134 669 100 813 9075
186 201 0310 642 375
338 150 2289 612 538
154 999 5000 101 345
306 009 0000 487 051
4281038670003
281038670003
U/I-87/2004

Web:
www.hbsume.ba
Kontakt:
info@hbsume.ba

Datum: 06.08.2025. godine
Broj: 01/1-2114/2025

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

IZJAVA UPRAVE

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI 2580) se daje u vezi sa vašom finansijskom revizijom **Šumskog gospodarskog društva „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres za 2024. godinu**, za svrhe izražavanja mišljenja o tome da li finansijski izvještaji daju istinit i objektivni prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Izjava se daje također sa svrhom potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Šumskog gospodarskog društva „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres** u svim materijalno značajnim aspektima usklađene sa nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bi smo se odgovarajuće informisali):

Finansijski izvještaji

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti su razumne i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana su adekvatno računovodstveno obuhvaćene i objavljene u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim računovodstvenim standardima, Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.
- Svi događaji nakon datuma finansijskih izvještaja i za koje Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja zahtijevaju prepravljanje ili objavljivanje bili su prepravljeni ili objavljeni.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preuzetih obaveza i obezvrjeđivanja imovine.

Bos. Grahovo: +387/34 850-057 | Oran: +387/34 820-051 | Glamoč: +387/34 272-379

Kupres: +387/34 274-565 | Livno: +387/34 202-233 | Tomislavgrad: +387/34 352 – 105

Rasadnik Ploče: +387/34 206-276

Oznaka
odgovornog šumarstva
FSC® C104224

- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava, za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Nabavke roba, usluga i radova smo proveli u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.
- Postupili smo u skladu sa svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem periodu), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati materijalno značajne efekte na finansijske izvještaje.
- Sve transakcije evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane su u finansijskim izvještajima.
- Omogućili smo vam:
 - Pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji za koje smatramo da su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja.
 - Pristup svim informacijama o sudskim sporovima u toku pokrenutih protiv **Šumskog gospodarskog društva „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres**, procjene ishoda tih sporova, kao i procjenu rezervisanja za iste.
 - Pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnjenja i isplate po tim osnovama.
 - Dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije.
 - Neograničen pristup osobama u **Šumskom gospodarskom društvu „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres** za koje ste vi utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Dali smo vam sve značajne informacije vezane za finansijske izvještaje koje zahtijevaju odredbe važećih zakonskih i drugih relevantnih propisa kojima je isto utvrđeno.
- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet subjektovih povezanih stranaka i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo vam sve informacije u vezi sa prijevarom i sumnjom da ona postoji za koje imamo saznanja i koja može uticati na instituciju, a uključuje:
 - Rukovodstvo
 - Zaposlene koji imaju značajnu ulogu u internoj kontroli
 - Ostale, u situacijama gdje prijevara može imati materijalno značajan efekat na finansijske izvještaje.

